

Spolu k novému kurikulu

SKAV SK + SKAV CZ

SPOLU K NOVÉMU KURIKULU : SKAV SK + SKAV CZ PODNETY Z PRAXE

AHA momenty, DOBRÁ PRAXA a OTÁZKY učiacej sa komunity podľa modelu zmeny ADKAR

SPOLU K NOVÉMU KURIKULU : SKAV SK + SKAV CZ PODNETY Z PRAXE

AHA momenty, DOBRÁ PRAXA a OTÁZKY učící se komunity podle modelu změny ADKAR

Na projekt „Spolu k novému kurikulu SKAV SK + SKAV CZ“ bolo poskytnuté financovanie z Európskej únie prostredníctvom programu Erasmus+. Výstupy projektu vyjadrujú iba názor ich autorov. Európska Komisia nie je zodpovedná za akékoľvek použitie informácií v nich obsiahnutých.

OBSAH

Úvod	4
Povedali o pojmoch „kompetencie“ a „kurikulum“	6
Kompetenčne orientované kurikulum v praxi	8
Reformní situace v ČR po roce 2000	10
Refromná situácia v SR po roku 2000	12
Porovnanie dát o zručnostiach SR-ČR-EÚ a zaujímavé linky	14
Změna. Jak jsme na ni připraveni?	16
Awareness – Naliehavosť zmeny	18
Jaké faktory vyvolávajú potrebu zmeny?	18
Desire – Túžba po zmene	20
Inšpiratívne ČR a SR príklady dobrej praxe	21
Knowledge – Vedomosti potrebné pre zmenu	42
Co bychom měli vědět o tvorbě kurikula	43
Dobrá prax v oblasti tvorby kurikula	44
Čo by sme mali vedieť o implementácii kurikula	46
Dobrá prax v oblasti implementácie kurikula	47
Co bychom měli vědět o řízení změny	51
Dobrá prax v oblasti riadenia zmeny kurikula	53
Ability – Zručnosti potrebné pre zmenu	54
Aké zručnosti a bariéry sú prítomné na úrovni štátov?	55
Příklady dovedností a bariér na úrovni škol	58
Reinforcement – Posilnenie kultúry zmeny	59
Spolupráce na půdě Stálých konferencí	60
Kto je kto	61
Odkazy	67

Úvod

Čo by sa žiaci mali učiť v 21.storočí a prečo? Na túto, ako aj na ďalšie otázky sme sa spoločne pokúsili nájsť odpovede na základe podnetov z praxe. Držíte v rukách publikáciu, ktorá je jedným z výstupov Erasmus+ projektu s názvom „Spolu k novému kurikulu: SKAV SK + SKAV CZ“. Pokúsili sme sa v nej najmä:

- Priniesť názory expertov na pojmy kurikulum a kompetencie.
- Priblížiť reformnú situáciu v slovenskom a českom kontexte po roku 2000.
- Zhrnúť aktérmi identifikované bariéry pre implementáciu kompetenčne orientovaného kurikula na základe analýzy kurikula platného v ČR a SR pred prebiehajúcou reformou. Pre účely systemizácie sme použili tzv. schému ADKAR (awareness/naliehavosť – desire/túžba – knowledge/vedomosť – ability/zručnosť – reinforcement/posilnenie) z dielne spoločnosti PROSCI, ktorá je jedným z top svetových lídrov v manažmente zmeny. Bariéry majú najmä podobu otázok, ktoré by sme si mali klásť v záujme neopakovať rovnaké chyby z minulosti v procese zmeny kurikula.
- Ponúknuť niektoré príklady riešení popisom príkladov dobrej praxe v slovenskej a českej realite.
- Popísať inšpiratívne a fungujúce tj. v praxi overené postupy na základe expertných vstupov lektorov a zahraničných skúseností.

Publikácia vznikla na základe aktívneho zapojenia organizácií SKAV SK a SKAV CZ do identifikácie bariér, objavovania metód a prístupov, osvedčených v ČR, SR alebo v zahraničí a do procesu vzájomného učenia sa počas siedmich projektových stretnutí v rokoch 2022 a 2023. Sme radi, že členmi učiacej sa komunity aktérov vo vzdelávaní sa hneď od začiatku projektu stali aj zástupcovia ministerstiev školstva a pedagogických inštitútov zo Slovenska i Českej republiky – NIVAM na SR a NPI v ČR.

Veríme, že nám všetkým táto publikácia prinesie inšpiratívne podnety pre ďalšie reformné kroky v oboch krajinách, vytvorí priestor pre prijatie, zapracovanie a škálovanie príkladov dobrej praxe, ako aj pre elimináciu pomenovaných bariér a bude slúžiť aj k pokračovaniu odborného dialógu o tvorbe/revízii a implementácii nového kurikula v ČR a SR medzi aktérmi vo vzdelávaní a zástupcami rezortov školstva v rámci participatívnej tvorby vzdelávacej politiky v oboch krajinách i na nadnárodnej ČR-SR báze.

Daniela Čorbová, SKAV SK a Petra Keprtová, SKAV CZ

Jozef Ondáš

Projekt zmeny bez systémového prístupu na 80 % zlyhá, v spoločenských procesoch ide o takmer 100 % pravdepodobnosť. Pokiaľ chcete byť v kurikulárnej reforme na Slovensku i v Českej republike medzi tými 20 %, ktorí sú úspešní, postupujte podľa osvedčených princípov manažmentu zmeny.

Poděkování

Rádi bychom touto cestou poděkovali všem, kteří do tohoto společného projektu vložili svou energii a moudrost. Naše poděkování patří zejména zkušeným českým, slovenským a zahraničním odborníkům a odbornicím, kteří nás na cestě za poznáním provázeli –Bořivoji Brdičkovi, Tracey Burns, Vieře Grohové, Beth Havinga, Michaele Horváthové, Juraji Hromkovičovi, Darině De Jaegher, Marcu Koolsovi, Tomáši Kubovi, Jiřímu Kulichovi, Martovi Laaperovi, Jozefu Ondášovi, Márii Smrekové.

Děkujeme také všem osobnostem a organizacím SKAV SK a SKAV ČR za aktivní účast na jednáních. Děkujeme také školám a organizacím, které jsme mohli navštívit během naší návštěvy v Košicích a Brně. Děkujeme Michaele Šojdrové, místopředsedkyni Výboru pro kulturu a vzdělávání Evropského parlamentu a zpravodajce pro Evropský vzdělávací prostor, ministerstvům školství Slovenské republiky a České republiky v čele s Jánem Horeckým, Danielem Bútozem, Vladimírem Balášem, Mikulášem Bekem za zástitu nad akcemi projektu. Dále děkujeme Michalu Černému, Janu Jiterskému, Miroslavě Hapalové, Arnoldu Kissovi, Martinu Krížovi, Tomáši Pavlasovi, Ivanu Pavlovi, Kamilu Ubrovi, úředníkům ministerstev školství Slovenské republiky a České republiky, a také Václavu Štěrbovi a Pavlu Tychtlovi, zástupcům Evropské komise za jejich aktivní účast na projektových setkáních. Rádi bychom také poděkovali Nadaci Národní banky Slovenska za finanční podporu projektových aktivit. V neposlední řadě bychom rádi poděkovali všem členům projektových týmů SKAV SK a SKAV CZ. Bez jejich práce by se projektová setkání zaměřená na hledání společné moudrosti nemohla uskutečnit.

Petra Keprtová, SKAV CZ a Daniela Čorbová, SKAV SK

Povedali o pojmoch „kompetencie“ a „kurikulum“

Keď nemáme jasne popísané kompetencie, nemôžeme ich ani efektívne rozvíjať. Mali by byť pretavené do kurikulárnych dokumentov. To by mal byť hlavný cieľ moderného kurikula. Bez toho sa nedá pohnúť, rozvíjať učebné materiály a pod.

Michaela Horváthová

Kompetencie sú predispozície s ktorými sa rodíme a vieme ich rozvíjať. Tento proces vieme popísať a merať na úrovni A1 –C2.

Darina De Jaegher

Aký je rozdiel medzi gramotnosťou a kompetenciami? Gramotnosť je pre mňa základ. Je to funkčný základ, aby sme vedeli čítať, písať, počítať. Kompetencie sú niečo, čo nám umožňuje účinne konať. A rozvíjame ich celoživotne. Napr. pozorovanie – už malé dieťa, keď sa narodí, má predispozíciu pozorovať. Kompetenciou pre nás bude spôsobilosť na základe pozorovania myslieť a správne používať myslenie v doménach pracovného a rodinného života. Nie sú to teda len politické ciele, ale hlbinné mozgové štruktúry, ktoré je potrebné rozvíjať.

Darina De Jaegher

Pojem kompetencie je veľmi nejasný, každý si predstavuje pod ním niečo iné. Ani medzinárodné organizácie v tom jasno nemajú. Aj preto sa ku pojmu kompetencie školy začali stavať negatívne – nevedeli totiž vôbec čo to je, ako to majú rozvíjať, merať, ako to implementovať do školských vzdelávacích programov. Aj zamestnávateľia začali hovoriť o tom, že to, čo ponúkajú politiky, nezodpovedá tomu, čo oni očakávajú. A oni pritom očakávajú na 1. mieste to, že bude zamestnanec aktívne počúvať. Ale venuje sa tejto kompetencii niekto v školách? Darina De Jaegher

Aby sa žiak naučil len metódu, postupnosť krokov, aby vedel riešiť isté typy úloh, to už všetko stráca na hodnotu. To už totiž bude vedieť robiť technika lepšie a spoľahlivejšie. Osobnosť treba formovať tak, aby šli do popredia vlastnosti a schopnosti, ktoré nedokáže technika nahradiť – napr. fantázia, tvorivosť, kritické myslenie. Musíme učiť deti myslieť. To vlastne bolo aj východisko, prečo sa na medzinárodnej pôde začalo hovoriť o kompetenciách. O čom to vlastne je? Mnohí ľudia si o kompetencii myslia toto: Naučím sa akúsi robotu podľa návodu a potom ju vykonávam... To však nie je kompetencia. To je učenie sa naspamäť. V tom technike nevieme konkurovať. A čo je potom kompetencia? Je to expertíza! Na základe vedomostí, ktoré som nadobudol a skúseností, ktoré mám, som schopný niečo v nových situáciách aplikovať, aby som niečo zmysluplné spravil.

Juraj Hromkovič

Pokud se podíváme na to, jak je navržen referenční rámec pro osm klíčových kompetencí pro Evropu z 2018, můžeme z něj čerpat. Osm klíčových kompetencí pro Evropu 2018 jsou gramotnost, mnohojazyčnost, matematické kompetence, kompetence v oblasti vědy, technologií a inženýrství, digitální kompetence, osobní a sociální kompetence, učení, občanství, podnikavost a kompetence v oblasti kulturního povědomí a vyjadřování. Jako Evropský parlament jsme však šli ještě dál – říkáme, že EU potřebuje společný rámec také pro občanské vzdělávání a digitální kompetence.

Michaela Šojdrová

Musíme študentov naučiť fungovať v rolách. Do každej hodiny môžeme zaradiť príbeh, potom je to objavovanie. Otvorené otázky musia byť prepojené so životom – o tom sú prierezové témy – učenie sa zo života. Ak žiak objavuje a dosahuje svoje ciele, podporujeme aj jeho charakterový rozvoj. Budujeme charakter, zručnosti, ale aj vedomosti. Keď všetko prepojíme s hodnotami, zrodí sa múdrosť. Viera Grohová

Po našej analýze môžeme konštatovať, že existujú len dve funkčné kurikulá založené na kompetenciách – kurikulum Kanady a to, ktoré vzniklo na pôde Rady Európy. Darina De Jaegher

Kurikulum je společenská objednávka, jakou společnost vlastně chceme mít. Tamara Kováčová

Jedným z aspektov učebných osnov je ich obsah; mal by vzniknúť ako dialóg medzi didaktikmi a odborníkmi. Ale možno to nie je to najdôležitejšie. Ide skôr o to, ako ho následne naplniť. Juraj Hromkovič

Je to nástroj pro zavádění nových dovedností do vzdělávání příští generace. Mart Laanpere

Kurikulum definuje, čo by malo byť cieľom vzdelávacieho systému krajiny. Čo sa očakáva, čo by malo byť výsledkom vzdelávania. Usmerňuje prácu žiakov a celého systému. Michaela Horváthová

V meniacom sa, neistom, zložitom a nepredvídateľnom svete (VUCA svet) musíme v žiakoch vybudovať niečo ako kompas, ktorý im pomôže orientovať sa. Vedomosti, zručnosti, charakter, učenie sa ako sa učiť, to sú štyri rozmery, ktoré prispievajú k príprave žiakov na 21. storočie. O tom by malo byť kurikulum. Michaela Horváthová

Rámec pro osm klíčových kompetencí pro Evropu z roku 2018 je velmi široký, neodpovídá tomu, co potřebujeme. Cíle, standardy, co budeme testovat, metody atd. Není to tam, ale my bychom to chtěli. Michaela Šojdrová

Pokud se člověk kurikulem nezabývá, má pocit, že je to jen dokument s obsahem vzdělávacích programů, ale to je jen jedna stránka kurikula – je to zamýšlené kurikulum. Existují však i další aspekty – ideální kurikulum v představách lidí. Často tyto představy sdílíme, a jakmile dojde k velké shodě o potřebě změny, formální kurikulum se změní. Zamýšlené kurikulum je konfrontováno ve třídě – tam dochází k realizaci kurikula. Mnozí z vás mají zkušenost se sovětským přístupem ke kurikulu – existovalo mnoho ideologického obsahu, ale někteří učitelé ho ignorovali, učili, jak chtěli. To je skutečné kurikulum versus hodnocené kurikulum. Žádné množství testů a zkoušek nemůže pokrýt vše, co bylo vyučovaným obsahem. Studenti se něco naučí – to je osvojené kurikulum, ale nevychází to jen z realizovaného kurikula. Studenti se ve škole učí i všechno ostatní. Podvádění, šikanu, ale i užitečné věci... Tomu říkáme skryté kurikulum. Pak je tu kurikulum, které studenty ovlivňuje – je to vliv médií, společnosti, iniciativ, mimoškolních aktivit neformálního vzdělávání... Mart Laanpere

Kurikulum slouží různým cílovým skupinám – školám, ale aj tvorcom učebníc, hodnotiacich nástrojov a tvorcom školských vzdelávacích programov. Darina De Jaegher

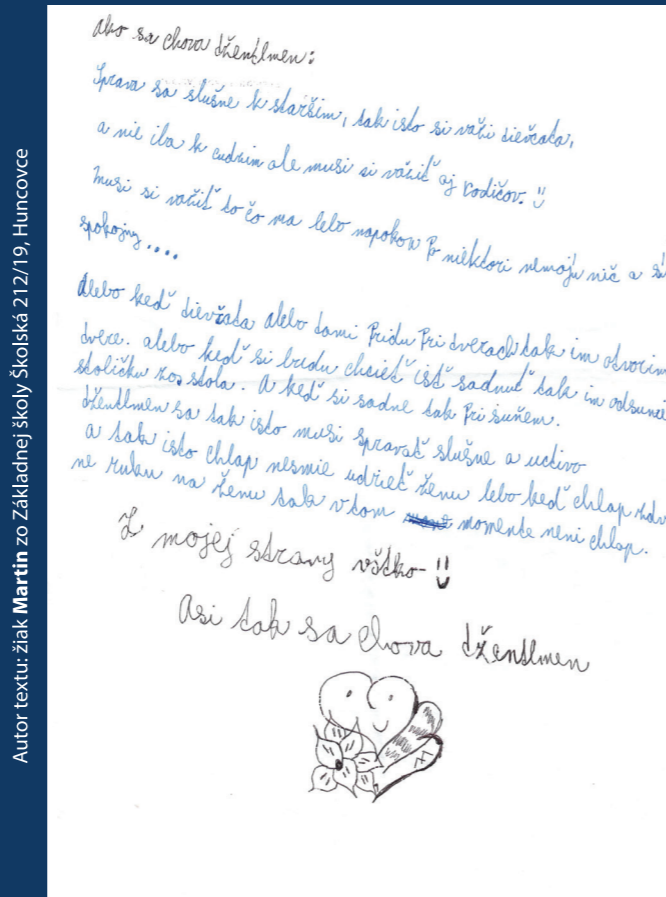
Existují tři přístupy k tvorbě kurikula: racionální lineární inženýrský přístup, který zahrnuje pouze odborníky, kteří o všem rozhodují, naturalistický deliberativní přístup, který zahrnuje mnoho aktérů, kteří společně hledají konsenzus zvažováním různých možností, a konečně umělecký přístup, tj. kurikulum, které nemůže být nikdy hotové – v tomto případě musíme mít důvěru v učitele, že nejlepší kurikulum je to, které vzniká teprve tehdy, když učitel již učil... Mart Laanpere

Kompetenčne orientované kurikulum v praxi

1. „Kto je gentleman?“

V základnej škole v Huncovciach je 98 % detí z marginalizovaných rómskych komunit. 80 % detí neovláda štátny jazyk, keď nastúpia do 1. ročníka. Dokonca nerozumejú ani po rómsky. Reč je pritom základ. Keď dieťa nemá vyvinutú reč, nebude prosperovať, bez reči sa nevyvinie abstraktné myslenie. Štvorročné dieťa by malo ovládať jazyk absolútne perfektne a to v 4 rovinách: lexikálno-sémantická rovina, tj. aktívna a pasívna slovná zásoba / morfológicko-syntaktická rovina, tj. uplatňovanie gramatických pravidiel v reči / foneticko-fonologická rovina, tj. výslovnosť a zvuková stránka reči / pragmatická rovina – najdôležitejšia rovina sociálneho uplatnenia jednotlivca. Žiaci v Huncovciach 4. rovinu do zavedenia kurikula orientovaného na kompetencie nedokázali uplatniť. Charakter je zároveň 1 zo 4 dimenzií kompetenčne orientovaného kurikula, na ktorú sa zvykne pri tvorbe kurikula pozabudnúť. My k tomu však naše deti vedieme.

Kamila Haddenová

2. Ortograficky správne písanie textu vo francúzskom jazyku

Pri výučbe cudzích jazykov sa v praxi často stáva, že učitelia majú tendenciu vyžadovať od žiakov, aby písali ortograficky správne už od úrovne A1. Vo francúzskom jazyku sa to však podľa Európskeho referenčného rámca pre cudzie jazyky očakáva až na úrovni B1. Až keď učitelia dokázali prečítať tento kurikulárny dokument, tak pochopili, že boli na žiakov veľmi prísni. Porozumenie kurikulu zo strany učiteľov je dôležité, aby sme nedemotivovali žiakov, ktorí sa nevedia posunúť ďalej.

Darina De Jaegher

3. Základné učivo

Viete, koľko pojmov sa musí naučiť žiak ZŠ na jednej hodine chémie? 14... Nad koľkými vzťahmi sa môže zamyslieť? A koľko času zostáva na hodine na tréning kompetencií? Pri riešení tejto situácie by nemalo ísť o dojmológiu, ale o skúsenosť – kompetencie by mali byť trénované na základnom učive – súbore pojmov, vzťahov a procesov, ktoré sú nutné a postačujúce, aby žiak sám alebo efektívnejšie s učiteľom získal možnosť hlbšie poznávať nastolené problémy. Pojmami, ktoré by sa dali rozvíjať v prírodných aj v spoločenských vedách, teda vo všetkých vzdelávacích oblastiach, sa javia byť napr. stav systému, interakcia, sila, zmena stavu, energia, hmota, látka, spoločnosť, základné zákony. Tento prístup aj v prepojení na kompetencie v súčasnosti overujeme na 1. súkromnom gymnáziu v Bratislave.

Mária Smreková

4. Výučba jazyka zameraná na kompetencie

Chyba v súčasnej výučbe jazykov je v tom, že učíme produkt tisícročného vývoja. Jazyk, čítanie, interpretáciu textov. Preskočili sme však pojmovú tvorbu. A to je základná chyba. Základné stavebné kamene jazyka sú totiž slová a ich významy. Skutočne sa nad tým treba zamyslieť, hrať sa so slovami. Čo sa stane, keď vymením slovo vo vete? Čo sa stane, keď tam bude iný kontext? Ide o významy pojmov. Neučiť len v kontexte celých viet. Ako dobrý spisovateľ alebo básnik. Až potom viem dobre rozumeť jazyku.

Juraj Hromkovič

Reformní situace v ČR po roce 2000

2000

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) vznikl od roku 2000 ve Výzkumném ústavu pedagogickém (VÚP). V letech 2001, 2002, 2003 a 2004 vnikly postupně čtyři verze RVP ZV. Poslední verze byla schválena jako kurikulární dokument na státní úrovni pro základní vzdělávání. První a třetí verze RVP ZV prošly veřejným připomínkovým řízením, druhou verzi oponovalo čtyřicet jedna vybraných expertů a expertek.

2001

V Bílé knize bylo vymezeno víceúrovňové kurikulum na třech úrovních:
Státní program vzdělávání (SPV) – měl vymezovat hlavní zásady kurikulární politiky státu.
Rámcové vzdělávací programy (RVP) – měly specifikovat obecně závazné požadavky pro obsah na jednotlivých stupních vzdělávání a v jednotlivých oborech vzdělání.
Školní vzdělávací programy (ŠVP) – měly zachytit konkrétní podmínky pro záměry a plány, které si budou školy ve vzdělávání stavět.
Od roku 2001 se do přípravy RVP ZV (v rámci resortního projektu) zapojilo padesát sedm pilotních základních škol (ZŠ) ze všech regionů ČR. Tedy 57 ředitelů a učitelů ZŠ a kolem 2000 učitelů. Smyslem spolupráce pilotních škol bylo podílet se svými zkušenostmi na přípravě RVP ZV, včetně struktury ŠVP. Na základě druhé verze RVP ZV vytvářely pilotní školy své ŠVP. V roce 2004 a 2005 byl realizován projekt Pilot Z za podpory ESF. Šestnáct pilotních ZŠ z původních padesáti sedmi mělo za úkol upravit své ŠVP podle schválené verze RVP ZV.

2004

V roce 2004 byly všechny úrovně kurikulárních dokumentů ukotveny ve školském zákoně (Vláda ČR, 2004) – § 3 Systém vzdělávacích programů (SVP), který zde byl vymezen jako Národní program vzdělávání (NPV). NPV nebyl nikdy zpracován a v roce 2021 byl ze zákona vypuštěn.

2007

V roce 2007 byla snížena minimální povinná časová dotace většiny vzdělávacích oblastí a navýšen počet disponibilních hodin, byly zrušeny některé povinnosti škol týkající se konkrétních vzdělávacích oborů (přesunuto na úroveň oblastí), byla vypuštěna povinnost nabízet od sedmého ročníku volitelný předmět atd. (Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, 2007).

2010

V roce 2010 byly doplněny další doplňující vzdělávací obory. Další cizí jazyk byl od školního roku 2011/2012 zařazen jako volitelný, škola měla povinnost ho žákům nabídnout nejpozději od osmého ročníku v celkovém rozsahu minimálně šesti hodin, ale žák si mohl zvolit i jiný vzdělávací obsah.

2021

V roce 2021 byla v rámci revize RVP ZV v oblasti ICT, tzv. „malé revize“, rozšířena minimální povinná časová dotace vzdělávací oblasti Informatika, která nahradila dosavadní vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie. V té souvislosti byla o jednu vyučovací hodinu snížena minimální povinná týdenní časová dotace vzdělávací oblastí Člověk a jeho svět, Člověk a příroda, Člověk a společnost a Umění a kultura (Opatření ministra školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, 2021).

2013

V roce 2013 byl vzdělávací obor Další cizí jazyk změněn z volitelného na povinný a začleněn do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Tím se na druhém stupni snížil počet disponibilních hodin (Opatření ministra školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, 2013).

2022

V roce 2022 probíhala práce na dokumentu Hlavní směry revize RVP ZV. Ten byl 3. srpna 2022 dokončen a předán MŠMT pro vnitřní připomínkové řízení a následné schválení a vydání ministrem školství. Tento proces se prodloužil na celých šest měsíců až do 1. února 2023, kdy MŠMT předalo Národnímu pedagogickému institutu dokument Technické zadání revize RVP.

Reformná situácia v SR po roku 2000

2001

Vládou SR schválený komplexný návrh systémových zmien, reprezentovaný Koncepciou rozvoja výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 – 20 rokov – projekt Milénium a Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike z roku 2000.

2008

Prijatý nový zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon) č. 245/2008 Z. z., ktorý zaviedol dvojúrovňový model vzdelávania: štátny vzdelávací program (ďalej len ŠVP), ktorý stanovil hlavné princípy a ciele kurikulárnej politiky štátu smerujúce k rozvoju kľúčových kompetencií a školský vzdelávací program (ďalej len ŠkVP), ktorého tvorba bola plne v kompetencii školy.

2011

Formálna úprava rámcových učebných plánov (RUP) a vzdelávacích štandardov. Časová dotácia pre jednotlivé predmety je stanovená na stupeň. V rámci vzdelávacích štandardov boli odstránené jednotlivé ročníky a školy dostávajú možnosť vlastného rozloženia učiva do ročníkov.

2020

Štát počas pandémie vyhlásil dodatok č. 8 ku Štátnemu vzdelávaciemu programu ako reakciu na pandémiu pre školy, aby si mohli urobiť zmeny v oblasti obsahu. Ciele v jednotlivých vzdelávacích oblastiach sa upravili na cykly a školám sa dala možnosť upraviť obsah v jednotlivých ročníkoch podľa úrovne žiakov. Na týchto pilotných školách sa zrodili príklady dobrej praxe, ale chýba ďalšia kontinuita s prebiehajúcou reformou kurikula

2015

Komplexná inovácia ŠVP. Základom inovácie sa stal odklon od dôrazu na vedomosť podporovanú vysokou mierou vedeckosti a memorovania znalostí bez možnosti ich pochopenia v širšom kontexte. Vo vzdelávacích štandardoch viacerých predmetov sa ukotvuje pojem kompetencia/spôsobilosť.

2021

Bol schválený Plán obnovy a odolnosti SR (POO). V komponente 7 POO bola zakotvená kurikulárna reforma – vznik nového ŠVP vrátane sprievodných opatrení (podpora tvorby učebníc, vzdelávanie pedagógov, zriadenie centier kurikulárneho manažmentu, reforma prípravy budúcich pedagógov, kampaň, tvorba sprievodných metodických materiálov a nového spôsobu testovania) v celkovej výške cca 140 mil Eur. Zmena obsahu vzdelávania má v zmysle POO spočívať na 3 princípoch: 1. kurikulum má byť orientované na kompetencie, 2. učivo má byť zredukované a 3. predmety majú byť medzipredmetovo prepojené.

2023 jar

Zverejnené obsahové a výkonové štandardy na pripomienkovanie bez slovníka a zverejnenia prierezových tém. Odborná verejnosť, najmä školské asociácie, vyslovila vážne pochybnosti o naplnení cieľov reformy v zmysle POO. Recenzné posudky neboli zverejnené. Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku inicioval petíciu proti zavedeniu cyklov, ktorú podpísalo vyše 35.000 ľudí

2022 jar

Boli vypracované dva úvodné dokumenty ku kurikulu a ku vzdelávacím oblastiam, ku ktorým boli zvolané participatívne stretnutia. Hlavnou výhradou bol chýbajúci slovník pojmov. Pojem kompetencie bol nahradený pojmom spôsobilosti.

2022 zima

Zverejnená úvodná časť Štátného vzdelávacieho programu bez štandardov na pripomienkovanie

2023 marec

Preformulovanie mílnika POO a podpísaný štátny vzdelávací program s postupným zavádzaním formou experimentálneho overovania do roku 2026 a následnými úpravami (namiesto pôvodného mílnika, ktorým bol podpis finálneho znenia ŠVP). ŠVP je opretý o pojem gramotnosti.

2023 september

Prvých 40 pilotných základných škôl vzdeláva svojich prvákov a prváčky podľa nového kurikula v režime experimentálneho overovania

Porovnanie dát o zručnostiach SR-ČR-EÚ a zaujímavé linky

Dáta o digitálnych zručnostiach ôsmakov a 15 ročných detí v čítaní, matematike a prírodných vedách v porovnaní s priemerom krajín EÚ SR monitor vzdelávania a odbornej prípravy 2022-NCAN22018SKN.pdf

Ciele na úrovni EÚ	Cieľ na rok 2030	Slovensko		EU		
		2011	2021	2011	2021	
Účasť na vzdelávaní v ranom detstve (od 3 rokov do veku začatia povinnej školskej dochádzky)	≥ 96 %	72,3% ¹³	78,1% ²⁰	91,8% ¹³	93,0% ²⁰	
Ľudia so slabými výsledkami v digitálnych zručnostiach	< 15%	32,8% ¹³	:	:	:	
15-roční so slabými výsledkami v:	čítaní	< 15%	22,2% ⁰⁹	31,4% ¹⁸	19,7% ⁰⁹	22,5% ¹⁸
	matematike	< 15%	21,0% ⁰⁹	25,1% ¹⁸	22,7% ⁰⁹	22,9% ¹⁸
	prírodných vedách	< 15%	19,3% ⁰⁹	29,3% ¹⁸	18,2% ⁰⁹	22,3% ¹⁸

Zdroj:
European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, Monitor vzdelávania a odbornej prípravy 2022 – Slovensko, Publications Office of the European Union, 2022,

Ciele na úrovni EÚ	Cieľ do roku 2030	Česko		EU		
		2011	2021	2011	2021	
Účasť na predškolskom vzdelávaní (od 3 rokov do veku zahájenia povinnej školskej dochádzky)	≥ 96 %	76,8% ¹³	85,8% ²⁰	91,8% ¹³	93,0% ²⁰	
Žiaci osmých tried se slabými výsledkami v digitálnych dovednostiach	< 15%	15,0% ¹³	:	:	:	
15letí žiaci se slabými výsledkami v:	čtení	< 15%	23,1% ⁰⁹	20,7% ¹⁸	19,7% ⁰⁹	22,5% ¹⁸
	matematice	< 15%	22,3% ⁰⁹	20,4% ¹⁸	22,7% ⁰⁹	22,9% ¹⁸
	přírodních vědách	< 15%	17,3% ⁰⁹	18,8% ¹⁸	18,2% ⁰⁹	22,3% ¹⁸

Zdroj:
European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, Monitor vzdelávání a odborné přípravy 2022 – Česko, Publications Office of the European Union, 2022. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/564>

Odkazy na dokumenty doplňující analýzu situace v ČR a SR:

Průručka pre tvorbu a implementáciu pluringválnych a interkultúrnych kurikul , 2013

DE JAEGHER, D., GREGOROVÁ, I., MNÍCHOVÁ, J. : Diferenčná analýza stavu finančného vzdelávania v Slovenskej republike na účely programu FinQ, Bratislava : EDUAWEN EUROPE s.r.o., 2019, 13 s. ISBN 978-80-973354-1-0

Monitor vzdelávania a odbornej prípravy Slovensko 2022

Znenie experimentálne overovaného Štátneho vzdelávacieho programu

Pripomienky SKAV SK ku Štátnemu vzdelávaciemu programu

Plán realizácie kurikulárnej reformy na SR na roky 2022-2035

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+

Hlavní směry revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

Zadání pro NPI ČR Revize rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání

Stanovisko Pojetí revize RVP dle SKAV

Stanovisko Revize RVP podle SKAV

Stanovisko k navrhovanému znění Hlavních směrů revize RVP ZV

Stanovisko k Stručnému výtahu Hlavních směrů revize RVP ZV vydaného 16. 6. 2022

Stanovisko Nerozdělujme obsah v RVP pro slabší a silnější žáky –nepomůžeme tím nikomu.

Stanovisko Dejme revizi RVP ZV několik měsíců navíc a využijme je k zásadnímu zkvalitnění procesu tvorby – vyplatí se to!

Změna.

Jak jsme na ni připraveni?

Na chvíli se zastavme a zapřemýšlejme nad následujícími otázkami:

Jaký je rozsah, typ a velikost změny? Kolik lidí změnu pocítí a jak různorodé jsou tyto skupiny? Nakolik je jim nová situace jasná? Jaký dopad bude mít změna na jednotlivce? Jaké organizační změny bude proces změny vyžadovat? Jaký je časový rámec změny? Pociťují lidé potřebu změny? Jak jsme zvládli řízení předchozích změn? Kolik změn chceme provést najednou? Stanovili jsme si jasnou společnou vizi a strategii? Jsou k dispozici dostatečné zdroje a finanční prostředky na podporu změny? Jaká je atmosféra nebo existuje ochota podstoupit změnu? Jaký je postoj vedoucího pracovníka ke změnám a jakým stylem bude změnu vést? Jaké kompetence pro změnu mají vedoucí, manažeři a zaměstnanci...?

Známe odpovědi na tyto rizikové faktory změny?

Jaká opatření byla přijata?

Desire – Túžba po zmene

Po uvedení si naliehavosti je ďalším krokom jednotlivca urobiť osobné rozhodnutie zúčastniť sa na zmene. Túžba predstavuje ochotu zapojiť sa do zmeny a podporiť ju. Túžba je v konečnom dôsledku o osobnom rozhodnutí, ktoré je ovplyvnené povahou zmeny a osobnými okolnosťami.

KLÚČOVÉ OTÁZKY

Aké sú pozitívne a negatívne následky zmeny, ktoré majú dopad na jednotlivých aktérov?

Aké sú dôvody, pre ktoré by sme mali túto zmenu podporiť?

Aká je naša túžba po zmene?

Cítíme naliehavosť zmeny na individuálnej úrovni?

Aké je hodnotové ukotvenie zmeny? Súzníe s hodnotovým ukotvením kľúčových aktérov?

Sú manažéri ľudí, ktorých sa zmena dotkne najviac, na strane sponzora zmeny?

Aký odpor predvídame a ako sme pripravení mu predísť alebo ho eliminovať?

V nasledovnom texte predstavujeme 42 inšpiratívnych príkladov dobrej praxe ČR a SR organizácií, ktoré už dnes na kompetenčne orientovanom kurikule, resp. na rozvoji kompetencií pracujú. Uvedené príklady boli prezentované na prvom prezenčnom stretnutí organizácií SKAV SK a SKAV CZ vo Vysokých Tatrách v júni 2022. Ďalším zdrojom príkladov dobrej praxe je databáza organizácií, zapojených do projektu, ktorá tvorí samostatný výstup projektu. Jej znenie nájdete na tomto linku: [LINK NA GRAFICKÝ UPRAVENÍ DATABÁZU](#)

Veríme, že sa nimi inšpirujete ku zmene.

Bazálna stimulácia podľa Prof. Dr. FRÖHLICHA v edukácii žiakov so zdravotným znevýhodnením

ŠPECIÁLNA
ZÁKLADNÁ
ŠKOLA
SV. ANNY

Anotácia:

Celý tím Špeciálnej základnej školy sv. Anny v meste Stará Ľubovňa na Slovensku sa preškolil v bazálnej stimulácii podľa prof. Dr. Fröhlicha. Na začiatku zohrala dôležitú úlohu tímová práca a prvotný impulz dvoch zamestnancov. Od roku 2005 sa na Slovensku koncept bazálnej stimulácie začleňuje do starostlivosti nielen v nemocniciach, ale aj v liečebniach pre dlhodobu chorých, v špecializovaných liečebných ústavoch, rehabilitačných zariadeniach, hospícoch a najmä pri vzdelávaní žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Bazálna stimulácia podporuje komunikáciu, motoriku a pohybové schopnosti, ako aj celkové vnímanie žiakov. Možno ju prispôsobiť aktuálnemu stavu a veku žiakov.

Implementácii bráni:

Dvojzmenná prevádzka školy, malotriedky a puberta žiakov.

Kľúčové slová:

- Špeciálna základná škola svätej Anny
- bazálna stimulácia®
- práca so žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a telesným postihnutím
- podpora komunikácie
- podpora motoriky

Implementácii pomáha:

Okamžitá implementácia získaných poznatkov do vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením a ich spätná väzba. Vzdelávanie celého tímu školy od vedenia, cez učiteľov, až po pedagogických asistentov.

Cezhraničný gymnaziálny klaster G13

Anotácia:

Cieľom projektu bolo vytvoriť školský klaster pre nadviazanie spolupráce v oblasti vzdelávania učiteľov a prípravy vzdelávacích programov. Projekt vychádzal z filozofie celoživotného vzdelávania a podpory vzdelávacích aktivít prostredníctvom vzájomnej výmeny dobrej praxe a komunitného vzdelávania. Riešenie projektu je inovatívne vo viacerých smeroch. Prvým z nich je prechod od dvoch rozdielnych vzdelávacích prístupov a politik v tejto prihraničnej oblasti (Poľsko, Slovensko), a to nielen medzi učiteľmi, ale aj naprieč školami - od vedenia školy, cez plánovanie až k didaktickému prístupu a vzdelávaniu ako takému. Sieťovanie bolo použité ako veľmi účinný spôsob vzájomného učenia sa a inšpirácie. Ďalšou novinkou je výmena príkladov dobrej praxe, a to nielen v rámci komunikácie, ale aj prostredníctvom videí natočených v triede. Celé vyučovanie prebiehalo podľa vektorov - vzdelávacích oblastí (t.j. nie podľa predmetov), ktoré sú prierezovými témami a kombináciami viacerých predmetov - aby žiaci aj učitelia mohli jednotlivé predmety vo vyučovaní prepojiť. Vzdelávacie oblasti: výchova k sociálnej (občianskej) zodpovednosti, komunikácia a médiá, výchova k environmentálnej zodpovednosti, výchova k zodpovednému životu v globalizovanom svete, rozvoj formálneho a abstraktného myslenia, výchova kultúrneho človeka. Následné stretnutia klastra a výmena dobrej praxe sa uskutočnia po jednotlivých predmetoch, kde budú rozpracované a prezentované konkrétne riešenia konkrétnych problémov vo vyučovacom procese, s ktorými sa jednotlivci v priebehu vyučovania stretávajú.

Implementácii bráni:

Nedostatok finančných prostriedkov, všeobecne nižší záujem o tému vzdelávania, časový rámec na realizáciu týchto aktivít, tvorba a realizácia aktivít na udržanie klastra je personálne, finančne a časovo náročná.

Implementácii pomáha:

Dobrá komunikácia medzi aktérmi, realizácia spoločných aktivít, podpora zo strany vedenia školy.

Kľúčové slová:

- gymnaziálny klaster, G13
- vzdelávanie
- vytváranie sietí
- spolupráca
- celoživotné vzdelávanie
- cezhraničná spolupráca
- Slovenská republika
- Poľsko

Edujobs akadémia pre riaditeľov

Anotace:

Akadémia prepája vedúcich pracovníkov základných a stredných škôl s odborníkmi z podnikateľskej sféry, neziskového sektora a inovatívnych škôl, aby im poskytla kvalitné vzdelávanie v oblasti riadenia ľudských zdrojov v školách. Veľká časť programu sa zameriava na osobnosť riaditeľov a riaditeľiek. Rozvojový program sa uskutočňuje počas jedného roka.

Kľúčová slova:

- Profesia
- vzdelávanie vedúcich pracovníkov škôl
- akadémia
- osobnostný rozvoj
- vedenie učiteľov
- tímová práca
- pedagogický líder
- kolektívny dopad
- spoločenská zodpovednosť

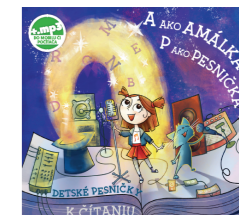
Implementaci brání:

Program realizuje súkromná spoločnosť v rámci svojich aktivít v oblasti spoločenskej zodpovednosti firiem (CSR). Všetci účastníci sú do programu vyberaní na základe pohovorov. Program je rozšíriteľný len so zapojením väčšieho počtu účastníkov a zdrojov financovania.

Implementaci pomáhá:

Pozitívna spätná väzba od absolventov. Prínosy kurzu sa prejavujú v celkovej klíme školy, ako aj v zefektívnení funkčnosti vzťahu riaditeľ - učiteľ - žiak - rodič. Ten v konečnom dôsledku pomáha dosahovať lepšie výsledky pre všetky zúčastnené strany a poskytuje školám priestor na predstavenie vlastnej vízie.

Kompetenčne orientované kurikulum v jednej knižke a 17 pesničkách

Anotácia:

Knižka A ako AMÁLKA R ako ROZPRÁVKA a hudobný album A ako AMÁLKA P ako PESNIČKA je výsledkom tvorby autorky Jany Šillerovej a profesionálnych hudobníkov. Ide o náučnú knihu pre deti ako inovatívnu učebnicu čítania spojenú s hudobným umením. Je to projekt, ktorý podporuje efektívne učenie spojené so životom, rozvoj emocionálnej inteligencie, tvorivosti, rozumových schopností a kľúčových kompetencií, potrebných na vytváranie a udržiavanie zdravých medziľudských vzťahov. Kniha má odporúčaciu doložku ministerstva školstva.

Implementácii brání:

Rozšíreniu bráni rutina učiteľov, ich preťaženosť, a tým aj klesajúca ochota tvoriť a učiť (sa) inak. Podceňovanie vzťahových väzieb a bezpečného prostredia ako prevencie šikany. Zjednodušovanie výučby prostredníctvom príkazov namiesto vedenia žiakov k vytváraniu pravidiel vedúcich ich k zodpovednosti za svoje učenie a správanie. A v neposlednom rade nedostatočná propagácia zo strany nášho občianskeho združenia z dôvodu nedostatku zdrojov.

Implementácii pomáhá:

Diskusie, semináre, workshopy, výmena skúseností, metodické odporúčania.

Kľúčové slová:

- OZ Ateliér W
- učenie hrou
- hudba
- emocionálna inteligencia
- tvorivosť
- rozvíjanie kľúčových kompetencií
- zdravé vzťahy
- objavovanie sveta a učenie sa prostredníctvom umenia

Kompetence k podnikavosti

Anotace:

Výchova k podnikavosti trénuje žáky a studenty pro život – pripravuje je na zvládání rychlých a častých změn, které přinese 21. století do všech oblastí jejich života.

Cílem výchovy k podnikavosti je podnikavý absolvent školy, který si během školní docházky natrénoval a osvojil dovednosti obecné, uplatnitelné průřezově napříč všemi obory a oblastmi života. Pro podporu zavádění podnikavosti do škol bylo vytvořeno vývojové kontinuum kompetence k podnikavosti, doporučení vedení škol pro zavádění podnikavosti a návrh standardu specializačního studia v oblasti výchovy k podnikavosti.

Implementaci brání:

Slabý zájem ze strany zřizovatelů a stakeholderů odpovědných za inovaci školství.

Implementaci pomáhá:

Zapojení existujících výstupů do veřejného projednávání a debat při revizi RVP. Komplexní podpora pro zavádění podnikavosti zahrnující metodické a kurikulární dokumenty, přímou podporu škol, žáků i učitelů a širokou veřejnou debatu o kompetenci k podnikavosti.

Klíčová slova:

- podnikavost
- kompetence k podnikavosti
- zvládání změn
- kreativita
- schopnost využít příležitosti
- vytváření hodnot pro ostatní
- kritické myšlení
- řešení problémů
- vytrvalost
- schopnost spolupracovat
- odpovědný způsob života

Kompetentní učitel 21. století - Mezinárodní profesní rámec kvality ISSA

Anotace:

Publikace formuluje standardy na charakter vzdělávacího programu orientovaného na dítě a na kvalitu práce učitele v předškolním a základním vzdělávání. Standardy jsou vytvořeny týmem odborníků pod záštitou International Step by Step Association. Vychází z praxe více než třiceti zemí, ve kterých je realizován program Začít spolu (v mezinárodním prostředí pod názvem Step by Step). Tyto standardy byly adaptovány týmem odborníků a učitelů z praxe tak, aby odpovídaly kontextu českého vzdělávacího prostředí s důrazem na předškolní a primární pedagogiku. Publikace popisuje žádoucí kvalitu dobré práce učitele v souladu s nejnovějšími mezinárodními pedagogicko-didaktickými trendy, učitelské kompetence a činnosti. Je to nástroj profesního seberozvoje, sebereflexe a sebehodnocení.

Implementaci brání:

Používání standardů vyžaduje od uživatelů silnou motivaci či potřebu změny, systematickou a soustředěnou práci po předešlém proškolení, jak s nimi pracovat, aby se nestaly nástrojem kontroly, ale naopak podpory.

Implementaci pomáhá:

Standardy mají mnoho způsobů využití při plánování i vyhodnocování výuky samotnými učiteli nebo vedením škol. Jsou dobrým vodítkem při hospitační činnosti, vedení studentských praxí, pozorování při zahraničních stážích, ale především nástrojem pro sebereflexi a kvalitativní posuny vlastní praxe.

Klíčová slova:

- kompetentní učitel 21. století
- pedagogika zaměřená na dítě
- mezinárodní standardy práce pedagoga
- ZŠ a MŠ
- rozvoj učitelských kompetencí pro 21. století

Kroky k úspěšné triádě - koncept ZŠ Mozaika

Anotace:

Pedagogický tým ZŠ Mozaika, Rychnov nad Kněžnou se v rámci projektu GROWTH Mindset ve spolupráci s JOBem (podporuje školy při zavádění formativního hodnocení) pravidelně nad tématem formativního hodnocení setkával. Ze setkání vzešla potřeba zreflektovat proces práce s kritérii jako krok k úspěšné triádě (setkání pedagog-žák-rodíč). Cílem bylo společně objevování toho, jak v ZŠ Mozaika nakládají s výstupy žáků a jak to celé souvisí s triádou v kontextu formativního přístupu. Případová studie popisuje jednotlivé kroky a zapojení aktérů, které vyústí v podobě triády, kdy žáci reflektují a vyhodnocují své učení a plánují společně s učiteli své další učení. Vznikla „časová osa“ – kroky k úspěšné triádě. Materiál vznikl s přispěním celého pedagogického týmu.

Klíčová slova:

- případová studie
- zavádění formativního přístupu hodnocení do praxe
- triády
- žáci jako hybatelé svého vzdělávání
- aktivizování žáků jako vlastníků svého učení
- možnost volby
- metody aktivního učení

Implementaci brání:

Je to výsledek práce konkrétních pedagogů, konkrétní základní školy v konkrétních podmínkách – možná nepřenositelná na další týmy.

Implementaci pomáhá:

Společné plánování a vyhodnocování. Materiál vznikl s přispěním celého pedagogického týmu a vedl ke společnému porozumění, ladění a učení.

Malé Granty

Anotace:

Cílem projektu je přinést základy projektového řízení do škol mezi žáky, studenty i učitele. Jde o ucelenou metodu, jak ve škole povzbudit hluboké učení prostřednictvím projektů, které jsou iniciovány a realizovány dětmi. Škola vyhlásí výběrové řízení na projekty, které budou užitečné pro školní komunitu nebo okolí. Zájemci z řad dětí a dospívajících sestaví projektový tým, vypracují jednoduchý projektový plán. K tomu mají dobrovolné semináře, kde se učí, jak projekt dobře připravit. Na výběru úspěšných projektů se podílejí i rodiče dětí. Schopnost dobře naplánovat a realizovat projekt je důležitá univerzální kompetence, která se hodí téměř všem. Výstupy realizace projektů se odprezentují celé školní komunitě, což škole přináší zajímavé PR.

Implementaci brání:

Potřeba sponzora, organizační náročnost, lenost, mindset, že takovéhle „blbnutí“ brání té opravdové výuce předmětů.

Implementaci pomáhá:

Sponzor, který dá peníze na samotné granty, cca 2000 EUR/školu.

Klíčová slova:

- vzdělávání vedení škol
- akademie
- osobní rozvoj
- vedení pedagogů
- práce s týmem
- pedagogický lídr
- kolektivní dopad
- společenská odpovědnost

Metodika Dobrý začátek pro MŠ

SCHOLA
EMPIRICA

Anotace:

Metodika Dobrý začátek® se zaměřuje na rozvoj sociálních a emočních dovedností malých dětí ve věku zhruba od 2 do 7 let, včetně dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Prokazatelně snižuje výskyt nežádoucího chování a konfliktů. Je účinná u dětí s potížemi v chování. Vede děti ke kooperativnímu jednání. Používání principů Dobrého začátku přispívá k duševnímu zdraví dětí, pedagogů i rodičů. Ve světě se tato metodika používá přes třicet let. Schola Empirica s metodikou pracuje od roku 2011 a dosud vyškolili tři sta pedagogů z celé ČR a aktivity metodiky byly realizovány a hodnoceny v téměř sto školách.

Klíčová slova:

- sociální a emoční kompetence
- wellbeing dětí i učitelů
- samostatnost a odpovědnost
- mateřská škola a nižší stupně základní školy
- nežádoucí chování a konflikty

Implementaci brání:

Nedostatek finančních prostředků.

Implementaci pomáhá:

Doporučení mateřských školek a škol, které kurz absolvovaly.

Metodika KiVa

SCHOLA
EMPIRICA

Anotace:

Schola Empirica získala výzkumnou licenci od finských partnerů do roku 2024, kdy je možné program v českém prostředí pilotovat. KiVa je pečlivě zpracovaný a prověřený finský program prevence a intervence šikany pro základní školy, založený na desítkách let rozsáhlého výzkumu šikany a jejích mechanismů. Nabízí konkrétní nástroje a materiály, které pomáhají více než tisícovce zapojených škol ve více než dvaceti zemích světa efektivně bojovat se šikanou a vytvářet bezpečné školní prostředí. Pomáhá všem učitelům ve škole prostřednictvím předem připravených činností a her (lekci) budovat bezpečné školní klima. Rodiče jsou informováni o zavedení KiVa programu na škole, vědí, na koho se v případě podezření na šikanu obracet. Mají k dispozici publikaci Průvodce pro rodiče.

Implementaci brání:

Finanční náročnost.

Implementaci pomáhá:

Účinnost KiVa programu je vědecky prokázána

Klíčová slova:

- prevence šikany
- klima ve třídě
- bezpečné prostředí
- rozvoj socio-emočních kompetencí
- nulová tolerance šikany
- ochrana před agresory

Anotace:

Metodika Skills Builder je krokovým pomocníkem pro rozvoj měkkých dovedností u dětí a mladých lidí od šesti do osmnácti let. Byla vyvinuta učiteli, odborníky v oblasti rozvoje měkkých dovedností a klíčovými zaměstnavateli ve Velké Británii před více než dvaceti lety. V současnosti je používána celosvětově. Metodika se zaměřuje na podporu a rozvoj osmi konkrétních měkkých dovedností – schopnost naslouchat, prezentační dovednosti, schopnost řešit problémy, kreativní myšlení, pozitivní nastavení, cílevědomost, vůdčí schopnosti, týmová práce. Jednotlivé dovednosti jsou rozděleny do patnácti kroků. Pro každý krok je definován cíl, co by žáci měli při jeho zvládnutí umět, a jsou popsány dílčí znalosti a strategie, jak cíle dosáhnout a danou dovednost tím postupně rozvíjet.

Klíčová slova:

- rozvoj měkkých kompetencí
- zásobník aktivit do výuky
- strukturovaná metodika
- sebehodnocení žáků
- zpětná vazba
- zdarma ke stažení

Implementaci brání:

Nedostatek finančních prostředků.

Implementaci pomáhá:

Doporučení.

Anotace:

Zavedenie novej paradigmy vzdelávania učiteľov v podobe profesijných učiacich sa komunit (PLC) si vyžadovalo vedomé nastavenie jednotlivých prvkov školskej kultúry tak, aby pedagógovia mohli priamo zažiť ich implementáciu v praxi. Organizačná štruktúra a metodika stretnutí je nastavená tak, aby časom rástla nielen odbornosť pedagógov, ale aj ich ochota spoločne sa podieľať na riešení problémov praxe. Zo vzájomného dialógu operatívne vytvorených pracovných komunit pedagógov vznikajú rámce a spoločne vytvorené didaktické návrhy učebných pomôcok. Z takto nastavených procesov postupne rastie dôvera medzi učiteľmi, ktorá sa navonok prejavuje ako ochota robiť nové veci bez strachu. Forma PLC nie je len nejakou doplnkovou technikou riadenia, ale prostriedkom profesijného rozvoja učiteľov, prostredníctvom ktorého dochádza k významnému strategickému obratu v riadení a vedení školy, ktorá sa stáva učiacou sa komunitou.

Implementácii bráni:

Postoje učiteľov k tomu, ako a čo robia v škole, zavádzanie nových metód skôr intuitívne ako vedomé, spôsob prípravy pedagógov a školení do každodenného fungovania školy. Učiteľia sú voči zmenám skeptickí, sú preťažení administratívnou a ďalšími úlohami v škole a niektorí sú na pokraji vyhorenia. Sociálno-emocionálne nastavenie a postoje, neschopnosť a nechota pedagogických zamestnancov spolupracovať. Chýbajúci reflexívny prístup k vyučovaniu a zameranie sa na efektívnosť vyučovania, ktoré by viedlo k úspechu každého žiaka.

Klíčové slova:

- učiaca sa komunita
- prípadová štúdia
- didaktický projekt vzdelávania
- budovanie dôvery
- profesijný rozvoj učiteľov
- vedenie školy
- riešenie problémov

Implementácii pomáha:

Vedenie školy, ktoré vytvára víziu školy v spolupráci so všetkými aktérmi vzdelávania (žiaci, učiteľia, rodičia). Zmena paradigmy v profesijnom rozvoji učiteľov. Učiteľia v školách musia organizačne fungovať ako komunity praxe - profesijné učiace sa komunity. Využívanie nástrojov na kooperatívnu didaktickú reflexiu. Neustále prehľbovanie chápania ako celkovej stratégie, tak aj celkovej stratégie rozvoja školy.

Anotace:

Podle průzkumu PISA 2017 v ČR se s úmyslným ubližováním setká čtvrtina dětí, ale pouze 3 % učitelů zvolí správný postup řešení. Šikana je jeden z nejčastějších fenoménů, který vážně poškozuje vztahy, sebepojetí dětí a mladých lidí a jejich další vývoj. Vzdelávací program Minimalizace šikany (MIŠ) pro školní týmy doplňuje zásadní nedostatečnost pedagogů v ČR v porozumění dynamice vztahů ve skupině a dovednosti řídit zdravé vztahy v kolektivu. Na to navazuje porozumění, jak vztahy ničí úmyslné ubližování – šikana. V druhé, implementační části, se program zaměřuje na zlepšování preventivních a intervenčních procesů školy pro minimalizování četnosti a závažnosti projevů šikany ve škole. Program hluboce zasahuje postoje učitelů a mění vztahové prostředí škol k lepšímu. To je základní předpoklad k tomu, aby se ve škole vůbec mohlo začít učit.

Implementaci brání:

Kapacita týmu MIŠ, finanční a časová náročnost projektu.

Implementaci pomáhá:

Potřeba škol vypořádat se s tématem úmyslného ubližování a zdravých vztahů v kolektivu. Programem prošly už tři stovky škol, řada z nich reflektuje program jako vůbec ten nejdůležitější pro rozvoj jejich školy.

Klíčová slova:

- minimalizace šikany
- dynamika vztahů ve skupině
- zdravé vztahy v kolektivu
- šikana je nemoc skupiny
- léčba šikany
- ošetření agresora
- oběti i mlčící většiny

Anotace:

Olympiáda ľudských práv v Slovenskej republike je dobrovoľná mimoškolská aktivita pre žiačky a žiakov stredných škôl vo veku 15 až 19 rokov. Oficiálne ju vyhlasuje ministerstvo školstva. Je jedinečná nielen v Európe, ale aj vo svete. Využíva inovatívne a moderné vzdelávacie prvky, rozvíja kreativitu, komunikačné a prezentačné zručnosti, argumentačné techniky a pomáha mladým ľuďom vytvárať si vlastný názor. Významne prispieva k prevencii a odstraňovaniu diskriminácie, rasizmu, xenofóbie a iných foriem intolerancie. Súťažné moduly krajských kôl obsahujú test (písomná forma), riešenie tézy (ústna forma), písomné práce, úvahy na ľudskoprávne témy vyhlásené spolu s partnermi OLP v SR. V celoštátnom kole je na programe obhajoba úvah, riešenie modelových prípadov a napokon riešenie finálových zadaní. Olympiádu ľudských práv v Českej republike organizuje združenie Leges Humanae, ktoré od roku 2012 združuje mladých ľudí s aktívnym záujmom o ochranu a podporu ľudských práv. Olympiáda uplatňuje testové, písomné i ústne súťažné formy.

Implementaci brání:

Nedostatočná podpora zo strany štátu, nutnosť získavať finančné prostriedky vlastnými silami.

Implementaci pomáhá:

Osobné nasadenie a prevažne dobrovoľnícke celoročné výkony zapojených osôb, nevzdávanie sa, vysoká odborná-organizačná úroveň aktivít a partnerstiev.

Klíčová slova:

- demokracia
- demokratické občianstvo
- ľudské práva
- mladí ľudia
- stredná škola
- rozvoj tolerancie
- kreativita
- občianskeho aktivizmu
- prevencia xenofóbie a rasizmu

Otevíráme dveře kolegiální podpoře

Anotace:

Ucelený, rozvojový program, který vede učitele profesním rozvojem, opírá se o jeho pedagogické kvality, rozvíjí dovednosti v oblasti kolegiální podpory a pedagogického rozvoje. To vše s ohledem na dopad učení dětí. Pedagog lídr vědomě pracuje na rozvoji svých kompetencí, což ho vede k většímu porozumění při plánování a vyhodnocování rozvoje žákovských kompetencí. Program vychází z publikace Vedení ke spolupracující profesionalitě od Andy Hargreaves a Michaela T. O'Connora (přeložila Iniciativa Úspěch pro každého žáka). Spolupracující profesionalita je tak trochu jako zkušený organizátor, kterému jde o to, jak učitelé a další pedagogové společně proměňují výuku a učení a pracují se všemi žáky směrem k naplňujícímu životu, který má smysl a cíl a je úspěšný.

Klíčová slova:

- mentorský kurz
- pedagogický lídr
- profesní rozvoj pedagogů

Implementaci brání:

Během realizace je nutná podpora školy a popis benefitů pro školu, aby podpořila svého zaměstnance v tomto programu. Neukotvenost a nepopsání role učitele lídra ve školském systému.

Implementaci pomáhá:

Aktuálně programu napomáhá realizace v rámci Eduzměny na Kutnohorsku.

Kompetenční portfolia na středních školách

Anotace:

Klasická školní vysvědčení či diplomy neobsahují informace, které by moderní zaměstnavatel nebo personalista potřeboval vědět. Dávají totiž informace pouze o kognitivních schopnostech uchazeče. Hodnocení pomocí známek je neobjektivní a neříká nic o emocionální inteligenci, flexibilitě, schopnosti pracovat v týmu, kreativitě nebo vlastní iniciativě. V dnešní době bývají tyto dovednosti pro zaměstnavatele často důležitější než konkrétní znalosti uchazeče. Posledních dvacet let se v Evropě rozvíjí jiný druh prokazování ve škole dosažených kompetencí. Při jednotlivých školních projektech se dokumentují odborné, metodické, sociální a osobnostní kompetence. Žák popisem či fotografiemi dokumentuje projekt, ke kterému připojí reflexi a sebehodnocení z pohledu klíčových kompetencí.

Implementaci brání:

Méně podpory zvenku (právní uznání, finance).

Implementaci pomáhá:

Orientace trhu práce na kompetence, na které se portfolia orientují. Dvě desítky let zkušeností s vedením portfolií a alternativním zaznamenáváním získaných kompetencí. Se zvyšujícím se množstvím inovativních škol, se dostávají kompetenční portfolia do podvědomí stále většího počtu lidí.

Klíčová slova:

- metodická příručka pro tvorbu portfolií

Radostná škola s Danielom Havierom

Anotácia:

Radostná škola je vzdelávacia a výchovná metodika Mgr. Daniela Heviera, PhD. ktorá zúročuje takmer päťdesiatročné skúsenosti svojho autora, spisovateľa, tvorcu a pedagóga. Vychádza z vyučovania literatúry a slovenského jazyka, ale je aplikovateľná aj v iných predmetoch (cudzí jazyky, dejepis, geografia, výtvarná výchova a pod.). Základom tejto metódy je aktualizácia podľa aktuálnej situácie jednotlivca/triedy/školy, aktivizácia každého účastníka výchovno-vzdelávacieho procesu a zároveň spolupráca v rámci triedy alebo menších tímov, konkretizácia a pragmatizácia. Zakotvenie v každodennej realite žiaka, synchronizácia s jeho záujmami, potrebami, ale aj s vlohami a schopnosťami. Dôležitou súčasťou tejto činnosti je vzdelávanie dospelých, a to učiteľov aj rodičov.

Kľúčové slová:

- inovácia
- aktualizácia
- spolupráca
- tvorivosť
- radostná pedagogika

Implementaci brání:

Bariéry sme neidentifikovali.

Implementaci pomáhá:

Spoločenská potreba, záujem zo strany pedagógov, rodičov a žiakov.

Reflexe jako vědomá cesta k efektivnímu plánování

Anotace:

JOB – spolek pro inovace usiluje o ukotvení reflexe v procesu učení. Kompetence je třeba vyhodnocovat jako jeden z cílů vzdělávání, ideálně vzhledem ke kompetenčnímu kontinuu. V případě, že reflexi nevěnujeme prostor při učení dětí, snižujeme tím pravděpodobnost, že naučené se promítne do dalšího jednání, konání, práce. Reflektivní postupka zohledňuje pět úhlů pohledu na učení, každý z nich nese jméno vesmírného tělesa: 1. Popis (Hvězdy): Rozhlížíme se kolem dokola, co všechno jsme během učení posbírali. 2. Emoce (Mars): Emoce dodají procesu učení zajímavou energii. 3. Shrnutí (Země): V čem získáváme pevnou půdu pod nohama 4. Analýza (Měsíc): Tak jako Měsíc obíhá Zemi, otáčíme proces učení dokola a hledáme světlé i stinné stránky. Co příště stejně a co jinak? Vytváříme prostor si uvědomit a sdílet, co fungovalo a zachováme, a co nefungovalo a jak to změním. 5. Plán (Slunce): Pohledy dopředu – co dále poroste, kam se vydáme v nový den.

Implementaci brání:

Učitelům chybí možnost pravidelně reflektovat a plánovat další kroky. Intervizní či mentorské rozhovory, ani učící komunity nejsou dostupné všem vyučujícím.

Implementaci pomáhá:

Šíření pomáhají reference a „uvěření“ v užitečnost reflexe v procesu učení, například když si tyto procesy vyzkouší učitelé sami na sobě.

Klíčová slova:

- reflexe v učení
- ověření naučeného
- kompetenční kontinuum
- reflektivní postupka

ROCHR ako rámec kurikula podporujúci osvojovanie si spôsobilostí/kompetencií

LOGO

Anotácia:

Vzdelávanie v škole musí byť nastavené tak, aby v ňom žiaci zohrávali zmysluplnú úlohu tým, že sa zapájajú do školských aktivít. Hovoríme tu o personalizácii vzdelávania, t. j. o prístupe k učeniu a vyučovaniu, ktorý kladie dôraz na dialogické partnerstvo medzi učiteľom a žiakom. Takto nastavené učebné osnovy to umožňujú. Na vytvorenie učebných osnov s dôrazom na získavanie kompetencií bol použitý vlastný rámec, ktorý sme nazvali Rámcové obsahové charakteristiky (ROCHR). Pre ROCHR bol použitý maticový formát. V jeho horizontálnej rovine sa nachádzajú kľúčové ukazovatele, ktoré podporujú komplexné učenie. Ich stanovením žiak - aktívnym zvládnutím plánovaného obsahu s využitím pravidelnej reflexie a vyváženého hodnotenia - koriguje svoje správanie a kultivuje svoj charakter, ktorý navonok prezentuje ako vizitku svojich postojov a hodnôt. Cieľom a prínosom nastavenia ROCHR vo vertikálnej rovine je uplatňovať personalizovaný prístup. Žiak v špirále rozvoja fungujúc neustále v novej sociálnej roľe nadobúda cez prepojenie obsahu s didaktickým dizajnom potrebné znalosti a učí sa najprv s pomocou a potom v tíme riešiť kompetentne každodenné situácie života, ktoré prežíva ako svoj ročníkový príbeh. Z takto nastaveného dizajnu si odnáša 4 dôležité zručnosti a to: zručnosť komunikovať, spolupracovať, kriticky myslieť a byť tvorivý.

Kľúčové slová:

- Fórum proaktívnych škôl
- získavanie kompetencií
- nastavenie kurikula
- personalizácia vzdelávania

Implementácii bráni:

Nezáujem SK ministerstva školstva o príklady dobrej praxe, enormná administratívna záťaž vedenia škôl a učiteľov, orientácia škôl na čiastkové projekty, ktoré neriešia problematiku komplexne.

Implementácii pomáha:

Workshopy, konzultácie k téme a metodická podpora.

Odkaz na web: <https://sluzby.profesia.sk/edujobs-akademia>

Rozvoj školy na podklade mapovaných potrieb všetkých jej aktérov (od 10 rokov+)

Anotace:

Od roku 2011 sa na nás obrátilo viac ako 100 škôl so záujmom o autonómny rozvoj - vytvorenie vízie, stratégie, realizáciu skutočnej zmeny podľa Barrettovho modelu transformácie organizačnej kultúry. V prvej fáze umožňujeme zamestnancom školy nahliadnuť do evolučného modelu rozvoja školy a anonymne sa vyjadriť k súčasnej situácii v škole, ako ju vnímajú a akú by chceli mať kultúru školy v budúcnosti. Na základe údajov zozbieraných online (od všetkých zainteresovaných strán v oblasti vzdelávania vo veku 10+) organizujeme a facilitujeme stretnutia so všetkými skupinami aktérov, aby optimalizovali "pravidlá spoločnej hry". Cieľom druhej fázy je, aby pochopili svoju vlastnú identitu (svoju zodpovednosť) a vlastnú hodnotovú projekciu do budúcnosti a prijali záväzky. Údaje, s ktorými pracujeme, sú potreby a hodnoty aktérov. V tomto procese sa posilňujú ich úlohy ("cestujúci" sa menia na "pilotov") a vo fáze 3 sa aktéri v školách spájajú s príslušnými partnermi v krajine a na medzinárodnej úrovni. Tento proces sa opakuje každý rok (mapovanie, sebareflexia, edukačný dizajn) a škola postupne prechádza do stavu permanentnej sebaobnovy. Na tejto ceste sprevádza školu kouč a iní relevantní poskytovatelia adresnej podpory.

Kľúčové slová:

- Školský network
- rozvoj školy
- kultúra školy
- synergia
- spolupráca všetkých zainteresovaných strán vo vzdelávaní - zriaďovateľa, pedagógov, rodičov a detí
- potreby, hodnoty,
- skompetentňovanie všetkých aktérov vo vzdelávaní

Implementácii bráni:

limity v osobnom a odbornom rozvoji riadiacich a pedagogických pracovníkov v školách. Financovanie potrebných služieb.

Implementácii pomáha:

Sebarozvoj a spolupráca všetkých aktérov smerujúca k synergii.

Odkaz na web: <https://sluzby.profesia.sk/edujobs-akademia>

Rozvoj finančnej kultúry - FinQ

Anotace:

Program FinQ neziskovej organizácie FinQ Centrum je inovatívnym a systémovým riešením rozvoja finančnej kultúry na školách formou rozvíjania kompetencií pre 21. storočie. Ide o komplexný, pilotne overený inovatívny prístup k finančnému vzdelávaniu, ktorý umožňuje začleniť problematiku finančnej kultúry do rôznych vyučovacích predmetov bez potreby navyšovania hodín alebo nového predmetu. Jeho pilierom je Referenčný rámec na rozvíjanie finančnej kultúry žiakov a žiačok vychádzajúci z metodológie DaCoSiDe, ktorú vyvinula spoločnosť EDUAWEN EUROPE. Program FinQ ponúka školám komplexný súbor nástrojov na podporu rozvoja kompetencií žiakov a žiačok na škále A1 až B2 – diagnostické nástroje, metodické a pracovné listy a autoevalvačný nástroj Moje portfólio FinQ. S cieľom zabezpečiť efektívny rozvoj kompetencií v oblasti finančnej kultúry absolvujú žiaci a žiačky škôl zapojených v programe každý rok úvodnú alebo priebežnú diagnostiku s cieľom zistiť ich východiskovú úroveň čitateľskej, matematickej a digitálnej, prírodovednej a občianskej gramotnosti v kontexte finančnej kultúry ako aj ich schopnosti správne sa rozhodovať a posudzovať informácie v kontexte zodpovedného prosociálneho správania sa a osobnostného rozvoja. Program FinQ bol pilotne overovaný v školských rokoch 2019/2020 a 2020/2021 na 25 základných a stredných školách (2 587 žiakov v pilotných a kontrolných triedach). V súčasnosti sa v programe vzdeláva už viac ako 50 000 žiakov a žiačok na 124 základných a stredných školách vo všetkých typoch vzdelávacích programoch.

Implementácii bráni:

Financovanie programu.

Implementácii pomáha:

Dobré skúsenosti škôl, učiteľov, žiakov a rodičov pomáhajú implementácii. Ide o pilotne overený program s metodickou podporou pre školy, ktorý má reálne výsledky.

Kľúčové slová:

- inovatívny program FinQ
- FinQ Centrum
- EDUAWEN EUROPE
- DaCoSiDe
- finančná kultúra
- kompetencie pre 21. storočie
- čitateľská, matematická, digitálna, prírodovedná a občianska gramotnosť,
- systémová zmena
- komplexná metodická podpora

Slobodná škola

Anotace:

Slobodná škola v Košiciach je bežná, registrovaná základná škola, ktorú navštevuje 30 detí s dennou formou štúdia a 450 detí s domácou formou vzdelávania. Vďaka unikátnemu experimentálnemu overovaniu slobodného samostatného učenia. To vychádza zo Summerhill School (Nezávislá britská internátna škola, ktorú v roku 1921 založil Alexander Sutherland Neill. Veril, že vzdelávanie by malo byť prispôbené predovšetkým dieťaťu bez ohľadu na ostatných aktérov vzdelávania. Summerhill School funguje ako demokratická komunita, v ktorej sa deti podieľajú na rozhodovaní. V košickej slobodnej škole deti rozhodujú o tom, čo, ako, kedy a kde sa budú učiť: bez stresu z testovania, hodnotenia alebo porovnávania. Päť dní v týždni deti sprevádzajú kvalifikovaní sprievodcovia s dôrazom na pobyt vonku. Bez neustáleho prísunu podnetov a neustáleho riadenia dostávajú deti priestor na slobodné učenie a voľnú hru, ktorej dôležitosť potvrdzujú najnovšie poznatky z pedagogiky, psychológie a neurológie.

Implementácii bráni:

Legislatíva, nepružnosť systému a konkrétnych úradníkov, veľký nedostatok financií.

Implementácii pomáha:

Skupiny neformálneho vzdelávania sú zastúpené po celom Slovensku (asi 450 žiakov v domácom vzdelávaní, pričom asi polovica z nich je aktívna vo vzdelávacích skupinách).

Kľúčové slova:

- Slobodná základná škola Košice
- slobodná škola
- slobodné učenie
- slobodná hra
- experimentálne overovanie

Slovné hodnotenie v kontexte kurikula zameraného na rozvoj kompetencií

Anotácia:

Na Súkromnej základnej škole pre žiakov so všeobecným nadaním v Bratislave a 1. súkromnom gymnázium v Bratislave majú okrem klasifikácie žiakov v jednotlivých predmetoch prostredníctvom známok aj dlhodobé skúsenosti so spätnou väzbou pre žiakov formou slovného hodnotenia. To vedie k individuálnejšiemu prístupu k žiakom. Motivuje pedagógov, aby sa zaujímali o žiakov nielen z hľadiska ich pokroku v učive, záujmu a prístupe k predmetu, ale aj o vnútorný potenciál každého dieťaťa, o motiváciu ako súčasť osobnostných kompetencií, schopnosť spolupracovať, komunikovať či riešiť konflikty - sociálne zručnosti. Pedagógovia sa zameriavajú aj na sledovanie kompetencií sebarozvoja ako je schopnosť dosahovať ciele, riešiť problémy, motivácia, učenie, tvorivosť alebo analytické a kritické myslenie.

Implementácii bráni:

Časová náročnosť, potreba návratu pozorovania a formulovania spätnej väzby ku každej kompetencii.

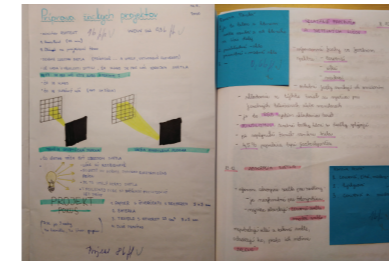
Kľúčové slová:

- 1. súkromné gymnázium v Bratislave
- Súkromná základná škola pre žiakov so všeobecným nadaním v Bratislave
- slovné hodnotenie
- rozvoj kompetencií

Implementácii pomáha:

Slovné hodnotenie je časovo náročné. Pomáha spoločný konsenzus učiteľov, že ide o čas zmysluplne investovaný do osobnostného rastu detí - o spätnú väzbu, ktorá má potenciál posunúť žiakov vpred v pochopení ich vlastných silných stránok a možností sebarozvoja.

Sofistikovaná edukácia - personalizované učenie

Anotácia:

Tento typ vzdelávania rozvíja kľúčové kompetencie pomocou hodnôt. Transparentnosť, sloboda, zodpovednosť patria do dnešného sveta aj do procesu učenia. Vďaka transparentnosti deti vedia, čo sa od nich očakáva. Existujú vopred stanovené pravidlá. Transparentnosť zabraňuje nedorozumeniam v rôznych situáciách, najmä pred vysvedčením. Zabezpečuje tiež pozitívnu komunikáciu. Sloboda vytvára priestor na výber rôznych možností učenia sa. Vlastné rozhodnutia žiakov umožňujú ich sebarozvoj. Každé dieťa má svoje vlastné ciele a plány. Zodpovednosť prináša skúsenosti a učenie sa z chýb. Ak sa z nich žiak učí, robí pokroky. Súčasťou vyučovacieho procesu sú napríklad portfóliá, sebareflexia, spätné väzby, dobrovoľné domáce úlohy, rovesnícke, projektové vyučovanie a iné.

Implementácii bráni:

Nepochopenie vzdelávacích cieľov a nedostatok ochoty a času pracovať nad rámec povinností.

Kľúčové slova:

- hodnoty - transparentnosť
- sloboda
- zodpovednosť
- sebarozvoj
- individualizované vzdelávanie
- vopred stanovené pravidlá hodnotenia

Implementácii pomáha:

Ochota pedagóga vyjsť z komfortnej zóny; workshopy a mentoring k tejto téme.

Smart Books

Anotace:

Ide o inovatívny online nástroj, ktorý intenzívne využíva približne 8 000 žiakov a 850 učiteľov. Vďaka systematickému, všestrannému a efektívnemu rozvoju dieťaťa možno dosiahnuť predtým nedosiahnuteľné ciele. Napríklad jeden zo žiakov sa umiestnil na prvom mieste (bez prípravy) v teste schopností TSP na MUNI Brno spomedzi 14 982 študentov stredných škôl. Testy sú všestranné a sledujú schopnosti myslenia: verbálne, matematické, kritické, analytické a anglické.

Implementaci brání:

Okolo projektu Smart books pracuje len malý tím ľudí.

Implementaci pomáhá:

Efektivita a úspěch. A to aj pre žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami.

Kľúčové slová:

- Smart Books
- inteligentné učenie
- online učenie
- rozvoj dieťaťa
- všeobecné vedomosti

Spolupráce rodiny a školy, propojení spolupráce MŠ a ZŠ

Anotace:

Několikaletá a stále se rozvíjející spolupráce Základní a Mateřské školy Praha 10. V rámci spolupráce jsou plánovány aktivity s ohledem na školní vzdělávací program zdejší Mateřské školy. Realizační tým je složený nejen z pedagogů z mateřské i základní školy, ale i ze žaček a žáků II. stupně ZŠ. Cílovou skupinou, pro kterou jsou aktivity tímto různorodým týmem organizovány, jsou předškolní děti (3 až 6 let) a jejich rodiče. Záměrem je ukázat těmto rodinám možnosti kvalitního trávení volného času v přírodě, přimět je k pohybovým aktivitám a vyzkoušet si i něco netradičního. Žáci ZŠ se tímto učí plánování, organizaci práce i času, rozvíjí si dovednosti z oblasti kritického myšlení nebo se učí obhájit si vlastní názor. Navíc jsou pro mladší děti příkladem a pro pedagogy v těchto aktivitách partnery.

Implementaci brání:

Je třeba nehledat „Proč to nejde“, ale naopak hledat cesty „Jak by to mohlo jít“.

Implementaci pomáhá:

Spolupráce se základní školou, pracovní nasazení, nadšení realizátorů.

Klíčová slova:

- spolupráce rodiny a školy
- spolupráce MŠ a ZŠ Praha 10
- mezigenerační spolupráce
- vrstevnické učení
- pohybové a poznávací činnosti
- environmentální výchova
- organizace práce
- kritické myšlení
- rozvoj sociálního citění dětí

Doprovázení škol při jejich zakládání a při jejich transformaci

**INOVA
TIVNÍ
VZDĚL
ÁVÁNÍ**

Anotace:

Pokud se ve škole nastaví transparentnost ve vztazích a kompetencích mezi dospělými, nastaví se kultura otevřené komunikace, odrazí se to i na atmosféře vztahů mezi žáky. Což je podmínkou k tomu, aby se vůbec mohly rozvíjet osobnostní a sociální kompetence. Doprovázení škol, vedení, učitelů tak, aby mohli do výuky integrovat inovativní prvky výuky. Do procesu je zahrnuta i rodičovská komunita. Doprovázení škol probíhá „na míru“ – každá škola, komunita kolem školy, má trochu jiné požadavky, často se takové provázení týká vize školy.

Klíčová slova:

- inovativní vzdělávání
- transformace 2. stupně ZŠ
- provázení škol
- vize školy
- integrace změny
- Institut pro podporu inovativního vzdělávání

Implementaci brání:

Zavádění kompetenčně orientovaného učení často brzdí technické překážky. Malý tým expertů, které školy doprovázejí, někdy nedostatek financí u škol.

Implementaci pomáhá:

Síť osobních vztahů s řediteli škol, pravidelná setkávání a vzdělávání ředitelů, která jsou v rámci provázení škol organizovaná napříč Českou republikou.

Školáci v práci jinak

Anotácia:

Dvadsaťtri žiakov a žiačok ôsmeho ročníka základných škôl vo Zvolene dostalo možnosť stráviť týždeň mimo školy. Mali možnosť vyskúšať si prácu dospelých. Následne pracovali na svojom osobnostnom rozvoji pomocou vysokoškolských študentov formou service learningu. Deti si zažili prácu na rôznych pozíciách ako napr. mestský policajt, učiteľka v materskej škôlke, stredoškolská učiteľka, vedúci pracovník v SAV a ďalšie. Súčasťou boli aj konkurzy a verejnoprospešné práce. Naučili sa, že vzdelanie má svoju hodnotu. V osobnostnom rozvoji pokračovali raz mesačne počas celého jedného semestra. Tu sú niektoré reakcie zúčastnených detí: "Dozvedel som sa veľa nových informácií o dodržiavaní zákonov ... Pri utieraní prachu, človeka napadnú rôzne veci ... Práca sa mi páčila hlavne kvôli možnosti komunikovať s ľuďmi ... Radšej by som mal prácu, kde sa činnosti striedajú."

Implementácii bráni:

Nedostatok odhodlania. Pre realizátora - jednotlivca je to tvrdý oriešok.

Implementácii pomáha:

Finančná podpora, a dobrovoľnícka práca ľudí, ktorí prispejú k realizácii ďalšieho projektu.

Kľúčové slová:

- ZŠ P. Jilemnického 2, Zvolen,
- ZŠ Hrnčiarska 1, Zvolen,
- ZŠ P. Jilemnického 1, Zvolen,
- ZŠ Námestie mládeže Zvolen,
- ZŠ J. Alexyho vo Zvolene,
- Komenského inštitút v Bratislave

Školské klimatické záhrady

SOSNA
OBČIANSKE ZDRUŽENIE

Anotácia:

Občianske združenie SOSNA už 12 rokov vytvára školské prírodné záhrady. Postupne k ekologickým funkciám záhrad pridali ďalšie dve nemenej dôležité funkcie: terapeutickú a klimatickú. Téma klimatických záhrad je na Slovensku stále takmer neznáma. Ide o vytváranie a spravovanie záhrad, ktoré minimalizujú emisie skleníkových plynov a na druhej strane podporujú ich absorpciu. Sú to záhrady, ktoré znižujú uhlíkovú stopu spôsobenú ľudskou činnosťou a pomáhajú zadržiavať vodu a uhlík v krajine. Klimatické riešenia v školských záhradách vychádzajú z troch kľúčových oblastí, v ktorých môžu pomôcť klíme: regulácia teploty prostredia a zmiernenie extrémnych teplotných výkyvov, zadržiavanie dažďovej vody v pôde a zlepšenie mikroklimy a viazanie uhlíka v pôde a dreve, čím sa zabráni jeho úniku do atmosféry. Tento prístup šíri SOSNA už niekoľko rokov na základných a stredných školách na Slovensku a pomáha vytvárať školské klimatické záhrady. Odborníci SOSNA vypracovali metodické materiály a programy zážitkového učenia na túto tému pre rôzne typy škôl.

Implementácii bráni:

Nedostatočné pochopenie skutočných príčin zmeny klímy a spôsobov zmiernenia jej dopadov. nedostatok finančných prostriedkov potrebných na zlepšenie a zmeny na pozemku (nákup stromov a kríkov, vybudovanie zelenej strechy/steny, vybudovanie jazierka atď.)

Implementácii pomáha:

Ochota vedenia súhlasiť so zmenami vo využívaní pozemku a ochota učiteľov a žiakov zapojiť sa do procesu spoločného plánovania na vytvorenie klimatickej záhrady.

Kľúčové slová:

- Občianske združenie SOSNA
- klimatická záhrada
- zmena klímy
- školské záhrady
- environmentálna výchova
- základné školy rôzneho typu
- zadržiavanie dažďovej vody
- mikroklima

Šťastné deti

Anotácia:

Projekt Šťastné deti je platformou pre všetkých, ktorí sa chcú podieľať na vlastnom šťastí. Je to projekt, ktorého cieľom je vzájomná spolupráca, prepojenie a inšpirácia - detí od dospelých a dospelých od detí. Priestor, v ktorom sa otvárajú nové možnosti vzdelávania. Priestor pre tvorbu, zdieľanie a inšpiráciu. Pre deti, ktoré sa vzdelávajú doma na základnej škole, ale aj kdekoľvek v krajine alebo vo svete. Obsah tvoria vzdelávacie materiály pre deti a inšpirácie pre dospelých. Dôležitými piliermi projektu sú telesná, hudobná a výtvarná výchova, ktoré považujeme za základ pre ostatné predmety. Je to vlastne opačný pohľad, než aký zastáva majoritná spoločnosť. Tá považuje za najdôležitejšie predmety slovenský jazyk a matematiku. Formou blogov ponúkame rodičom a pedagógom pohľad do zákulisia vzdelávania, teda čo všetko ovplyvňuje proces učenia. Edukačný model EMÓCIE - TELO - MYSEĽ v praxi s konkrétnymi príkladmi.

Implementácii bráni:

Neschopnosť rodičov a pedagógov pochopiť súvislosti a vidieť veci z vyššej perspektívy.

Implementácii pomáha:

Rozšírenie povedomia a pochopenie mnohých faktorov, ktoré sa podieľajú na procese učenia.

Kľúčové slová:

- výchovy
- spolupráca detí a dospelých
- inšpirácia
- spojenie
- edukačný model EMÓCIE - TELO - MYSEĽ
- inšpirácia pre vzdelávanie
- vzdelávanie INAK
- holistické vzdelávanie
- zameranie na potreby detí

Anotace:

Ťahanovská záhrada je komunitná záhrada na rozhraní sídliska a obce Ťahanovce na okraji Košíc. Tím Ťahanovskej záhrady vytvára komunitu rodín a jednotlivcov niekoľkokrát týždenne od roku 2017. Komunitná záhrada poskytuje zázemie a podmienky na bezplatné (ne) organizované trávenie voľného času pre ľudí zo sídliska, priestor na spoločné trávenie času vo vekovo a inak zmiešanej inkluzívnej komunite. Prostredníctvom rôznych podujatí, prednášok, skupinových diskusií či praktických workshopov tu pomáhajú propagovať myšlienky komunitných záhrad, zdieľanej ekonomiky, environmentálnej udržateľnosti a neformálneho vzdelávania. Celoročne organizujú stretnutia rodičov a detí v Ťahanovskej komunitnej záhrade. Deti si rady spoločne čítajú, tvoria, starajú sa a zaujímajú o rôzne zvieratá a hmyz, zalievajú zeleninu v záhrade alebo sa hrajú v blate s dažďovou vodou.

Kľúčové slová:

- voľná hra
- samostatné učenie
- necertifikované prostredie
- domáca interakcia bez centralizovaného riadenia
- prostredie s novými podnetmi "zo sveta dospelých"
- priama interakcia s prvkami z prírodných vied
- environmentálna výchova

Implementácii bráni:

Nedostatok finančných prostriedkov, pandémia, nedôvera k projektom, ktoré sú zadarmo, neochota ľudí podporiť dobrú vec.

Implementácii pomáha:

Sociálne siete pomáhajú pri realizácii.

Anotace:

Koncept pro dlouhodobou a pravidelnou výuku venku. Pedagogický přístup podporující začleňování výuky venku do běžné učitelské praxe. Má zpracovanou metodologii, která přispívá k celkové změně přístupu ke vzdělávání, pojetí učitelské profese, kultury školy i vztahu k dětem. Metodologie je členěna do tří částí – odborné, praktické a poslední uvádí výsledky projektu Venkovní učitel.

Implementaci brání:

Malá ochota přijmout výuku venku jako pedagogický přístup akademickou sférou, osobní a systémové bariéry na úrovni učitelů, škol i školské legislativy.

Implementaci pomáhá:

Nabídka vzdělávacích seminářů pro učitele, zavádění venkovní výuky do VŠ výuky pedagogických oborů, podpora profesního růstu učitele krok za krokem od jednoduchých aktivit pro učení venku (platforma Učíme se venku) až po komplexní mentorskou a metodickou podporu.

Klíčová slova:

- výuka venku
- změna přístupu
- dlouhodobý koncept

Anotace:

Vývojové kontinuum je sada cílů pro odpovědné jednání k přírodě a lidem (chování, kdy jedinec samostatně i ve spolupráci s druhými činí vědomá rozhodnutí usilující o zlepšení kvality životního prostředí a kvality života na místní i globální úrovni). Kontinuum slouží učitelům jako pomůcka, která představuje promyšlený přehled znalostních, dovednostních a postojeových cílů, k nimž je vhodné směřovat výukové lekce. Učitel díky kontinuu získává spektrum cílů, které je důležité v dané oblasti rozvíjet, a to v několika úrovních. Kontinuum je rozčleněno do šesti oblastí, každá se zaměřuje na rozvoj určitých znalostí, dovedností a postojů. Některé cíle kontinua byly ověřovány při zavádění formativního hodnocení do škol. Webová platforma je připravena ke vkládání ověřených příkladů dobré praxe. Je zpracováno v základní i rozšířené variantě, existuje také anglická varianta.

Implementaci brání:

Kontinuum je poměrně obsáhlé, některé vzdělavatele zpočátku odrazuje.

Klíčová slova:

- vývojové kontinuum
- odpovědně k přírodě a lidem
- vědomá rozhodnutí
- životní prostředí
- spektrum cílů

Implementaci pomáhá:

Praktické ověřování učitelů ve školách, vytváření metodik k příkladům dobré praxe, využívání kontinua koordinátory na školách (koordinátor EVVO, ŠVP), anglická varianta.

Anotace:

Začít spolu (v mezinárodním označení Step by Step) je otevřený didaktický systém, který nabízí kvalitní a ucelené vzdělávání založené na konstruktivistické pedagogice a respektujícím přístupu k dítěti. Jde o program hlavního vzdělávacího proudu, který je plně v souladu s požadavky Rámcového vzdělávacího programu pro MŠ a ZŠ. V ČR je realizován již od roku 1994. Step by Step ČR je součástí mezinárodní sítě a kvalita pedagogické práce v programu je jasně definovaná standardy Kompetentní učitel 21. století: Mezinárodní profesní rámec kvality ISSA. Program Začít spolu staví na demokratických hodnotách, respektu k jedinečnosti každého dítěte, spolupráci, partnerství s rodinou a širší komunitou ve vzdělávání dětí. Samostatnost, kritické myšlení, schopnost rozhodovat se a být za svou volbu odpovědný, tvořivost, umění

Implementaci brání:

Nedostatečné podmínky pro profesní růst pedagogů (finance a čas).
Nedostatečná spolupráce pedagogů uvnitř škol, malá podpora vedení.
Nenavázaná spolupráce s dalšími školami, navazujícími stupni (MŠ – 1. st. ZŠ – 2. st. ZŠ). Malé zastoupení podpůrných profesí ve školách (interních mentorů, asistentů, sociálních a speciálních pedagogů).

Implementaci pomáhá:

Demokratický přístup vedení škol Začít spolu, integrace programu Začít spolu do školního vzdělávacího programu (ŠVP), postupné vedení všech pedagogických i nepedagogických zaměstnanců školy k podpoře programu. Aktivní práce s nováčky. Zapojení asistentů do výuky. Otevřená a vstřícná spolupráce s rodiči.

Klíčová slova:

- vzdělávací program
- Začít spolu
- rozvoj kooperace
- kreativity
- komunikace a kritického myšlení
- nadčasovost
- tvořivost
- zodpovědnost
- ZŠ a MŠ

Vzdělávání a metodická podpora školních koordinátorů environmentální výchovy

Anotace:

Střediska ekologické výchovy realizují specializační studia pro školní koordinátory environmentální výchovy (EV) a poskytují jim i další vzdělávání a průběžnou metodickou podporu. Tato specializační studia jsou zaměřena na porozumění postavení EV v rámci vzdělávacích programů (RVP) a školních vzdělávacích plánů (ŠVP) a na její funkční uchopení s důrazem na návaznost na klíčové kompetence, na mezipředmětový (nadoborový, průřezový) a celoškolský přístup a na práci s cíli EV (např. dle doporučených očekávaných výstupů pro průřezová témata). Vedle specializačních studií funguje dlouhodobý systém podpory (např. návazné semináře, pravidelná sdílejší setkání, informační podpora v síti MRKEV – časopis Bedrník).

Klíčová slova:

- environmentální výchova
- metodická podpora a další vzdělávání
- specializační studium
- rozvoj kompetencí
- funkční uchopení průřezových témat
- kolegiální podpora

Implementaci brání:

Kapacity poskytovatelů a finanční omezení. Poptávka po školním koordinátorovi EV je jen z části českých škol.

Implementaci pomáhá:

Vzájemná spolupráce poskytovatelů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a metodické podpory, ukotvení funkce školního koordinátora EV v „legislativě“.

Začni teraz

Anotácia:

Schéma práce naprieč obsahom hlavných globálnych tém s dôrazom na rozvoj kompetencií. Výučba nie je zameraná len na obsah konkrétnych tém, ale prostredníctvom záujmu o ne deti rozvíjajú aj svoje osobnostné a sociálne zručnosti a kladú dôležitosť osobným cieľom a ich napĺňaniu. Na Súkromnej základnej škole Edulienka v Bratislave sa vyučuje v predmetoch i vzdelávacích oblastiach. V rámci pilotného overovania sú na škole 3 cykly: 1. cyklus (1. - 3. ročník), 2. cyklus (4. - 5. ročník), 3. cyklus (6. - 9. ročník). Rozdelenie do uzavretých cyklov umožňuje dieťaťu plniť štandardy iných ročníkov v rámci iného cyklu, než v ktorom sa práve nachádza (napr. žiak 1. ročníka môže plniť ciele 3. ročníka). Motiváciou pre zapojenie do pilotného projektu bolo vytvorenie priestoru pre formálne overenie programu osobnostného, sociálneho a kontextuálneho učenia, ktorý škola (predtým vzdelávacia skupina Edulienka) už úspešne realizovala.

Kľúčové slová:

- Súkromná základná škola Edulienka
- veľké globálne témy
- osobnostné
- sociálne a kontextuálne učenie
- medzigeneračné učenie

Implementácii bráni:

Nekompetentný personál.

Implementácii pomáha:

Kompetentný personál.

Vzdelávanie školských digitálnych koordinátorov

Anotácia:

Systémová podpora digitálnej transformácie vzdelávania a rozvoj digitálnych kompetencií aktérov vo vzdelávaní. Vzdelávanie školských digitálnych koordinátorov (ŠDK) sa realizuje v rámci slovenského národného projektu IT Akadémia - vzdelávanie pre 21. storočie. Za posledné dva školské roky sa inovatívneho vzdelávania v troch behoch zúčastnilo spolu 1.280 učiteľov a riaditeľov z 853 základných a stredných škôl, z ktorých vzdelávanie zatiaľ úspešne ukončilo 768. Výstupom školenia ŠDK sú akčné plány digitálnej transformácie škôl na nasledujúce 3 roky. Tvorbu a implementáciu akčných plánov podporuje Klub digitálnych koordinátorov, ktorý má v súčasnosti 536 členov. Okrem webinárov a online konzultácií sa konajú aj workshopy na školách. Vzájomnú spoluprácu a vytváranie sietí digitálnych koordinátorov podporuje aj 12 regionálnych klubov. ŠDK vykonávajú svoju činnosť na plný alebo čiastočný úväzok s podporou národných projektov edIT alebo na dohodu o vykonaní práce s podporou národného projektu IT akadémia.

Implementácii bráni:

Udržateľnosť a ďalšie financovanie školských digitálnych koordinátorov.

Implementácii pomáha:

Profesionálny prístup tímu expertov.

Kľúčové slová:

- Uni. Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
- IT Akadémia
- digitálna gramotnosť
- školskí digitálni koordinátori
- podpora škôl v oblasti digitálnych kompetencií
- transformácia škôl
- dlhodobé vzdelávanie
- webináre
- online konzultácie

Záhradná terapia pre školy

Anotácia:

Na základe zahraničných študijných pobytov v terapeutických záhradách vytvorila SOSNA záhradu, v ktorej realizuje programy záhradnej terapie. Záhrada poskytuje možnosti rôznych foriem terapie: terapia aromatickými rastlinami, pohybová terapia v prírodnom prostredí, prírodná terapia prostredníctvom kontaktu so zvieratami v jazierku, zvukmi vtákov, kontaktom s motýľmi a najmä so starými stromami, ergoterapia a arteterapia, ktorá využíva krásu a harmóniu záhrady a prírodného hobitieho domu Prírodná terapia, akú ponúka Ekocentrum SOSNA, je na Slovensku jedinečná. Záhradná terapia je metóda, ktorá sa úspešne a dlhodobo využíva na celom svete na liečbu širokého spektra ťažkostí, od detí s poruchami učenia, ADHD a hyperaktívnych detí až po rôzne stupne autizmu (napr. Aspergerov syndróm). Liečivé účinky

Implementácii bráni:

Finančné zdroje potrebné na vybudovanie terapeutických záhrad na školských pozemkoch. Nedostatok učiteľov s kompetenciami na poskytovanie záhradnej terapie.

Implementácii pomáha:

Rastúca informovanosť o rôznych psychických poruchách u detí. Rastúci záujem o prírodné terapie.

Kľúčové slová:

- Občianske združenie SOSNA
- terapeutická záhrada
- žiaci so špeciálnymi vzdelávacími potrebami
- liečivá záhrada
- záhradná terapia
- psychická rovnováha
- zmiernenie stresu

Základná škola Hučák – cesta ku kompetenciám

Anotace:

V rámci Základní školy Hučák školní tým hledá již pět let cestu k tomu, jak vnořit kompetence do života dětí a života i jazyka školy. Tým analyzoval již existující kompetenční modely RVP, Scio kompetencí, Skills Builder, Essentials atd. Nakonec se rozhodl pro Skills Builder. Jde o vzdělávací plán pro rozvoj osmi základních měkkých dovedností – schopnost naslouchat, prezentační dovednosti, schopnost řešit problémy, kreativní myšlení, pozitivní nastavení, cílevědomost, vůdčí schopnosti, týmová práce. Skills Builder dětem umožňuje poznávat sebe samé a také okolní svět. Nestaví na poučkách, ale na živé metodice, která se dá jednoduše aplikovat. V ZŠ Hučák se nyní intenzivně snaží Skills Builder implementovat v úsecích školní družiny a školního klubu. Cílem a vizí školního týmu je v blízké budoucnosti tento přístup rozšířit na celou školu.

Implementaci brání:

Přetíženost personálu.

Klíčová slova:

- ZŠ Hučák
- Hradec Králové
- Skills Builder
- měkké dovednosti
- rozvoj kompetencí
- živá metodika
- jednoduchá aplikace
- změna RVP

Implementaci pomáhá:

Lidé musí cítit užitečnost a usnadnění si práce s dětmi (nastavování pedagogických cílů, lepší pomoc dítěti v jeho rozvoji apod.).

Odkaz na web: <https://sluzby.profesia.sk/edujobs-akademia>

Eduinkubátor

Anotace:

Zvedavé učenie je voliteľný dvojsesmesrálny predmet pre študentov Pedagogickej fakulty UK v Bratislave. Študentom poskytuje reálnu skúsenosť so skupinovú prípravou projektových týždňov na škole. Prístup je inšpirovaný didaktikami Project-Based Learning a Design Thinking podľa modelu Buck Institute of Education v Californii, US. Vzdelávanie vo Zvedavom učení prebieha v spolupráci s neziskovým a firemným sektorom. Cieľom projektu zvedavé učenie je zavádzanie inovatívnych postupov do tzv. programu učiteľského základu (v ANG: Teacher training program) pre budúcich učiteľov. Vychádza z presvedčenia, že ak má škola pripraviť žiakov na rozvoj zručností potrebných pre 21. storočie, mali by tieto zručnosti mať rozvinuté a poznať didaktiku na ich rozvoj aj ich učitelia. Dva roky pilotného projektu Zvedavé učenie so študentmi pedagogiky a ďalších učiteľských odborov už prebehol. Tím v súčasnosti pracuje na plánovaní konkrétnych zmien v programe učiteľského základu, ktoré budú vychádzať s pozitívnej skúsenosti z projektu Zvedavé učenie.

Implementácii bráni:

Silne zafixované myslenie v komunite vysokoškolských pedagógov budúcich pedagógov. Súčasnú nastavenie slovenského vzdelávacieho systému tento typ zmien priamo nepodporuje.

Implementácii pomáhá:

Prepojenie s neziskovým a súkromným sektorom napomáha implementácii. Ľudia z týchto kruhov spolupracujú na projekte od samého začiatku - navzájom sa inšpirujú a pomáhajú vytvárať víziu a formovať podobu samotného projektu.

Odkaz na web: <https://sluzby.profesia.sk/edujobs-akademia>

Klíčové slová:

- Pedagogická fakulta UK v Bratislave,
- kreatívna trieda
- inovatívne postupy
- vzdelávanie a zručnosti pre 21. storočie
- študenti pedagogiky
- spolupráca univerzity
- súkromného a neziskového sektora

Základné učivo

Anotácia:

Redukciu učebných osnov potrebujú učitelia, žiaci, ale aj rodičia a zamestnávateľia, aby mali čas na tréning a kultiváciu kompetencií, ktoré sú pre život nevyhnutné. Ide o tréning analytického a kritického myslenia, kompetencie osobnostného rastu, ako je emocionálna odolnosť, socializácia, kooperatívne riešenie problémov a pod. Tieto kompetencie sa dajú trénovať len v reálnej práci s konkrétnym učivom. Ako pristúpiť k redukcii učiva? 1. Definujte, čo to je - základné učivo je súbor pojmov, vzťahov a procesov, ktoré sú nutné a postačujúce na to, aby žiak hlbšie a širšie pochopil daný problém, a to buď sám, alebo efektívnejšie s učiteľom. 2. Budú žiaci počas vyučovania niekedy zamýšľaný koncept potrebovať? 3. Budú žiaci niekedy potrebovať zamýšľaný koncept v reálnom živote? 4. Aké kompetencie získajú pri práci so zamýšľaným

Implementácii bráni:

Neochota členov predmetových komisií vzájomne spolupracovať. Nevyhnutnosť časovo náročných diskusií.

Implementácii pomáhá:

Zdieľanie dobrej praxe. Ukotvenie v školskom zákone na Slovensku.

Klíčové slová:

- 1. súkromné gymnázium v Bratislave
- ZŠ Bajkalská Bratislava
- redukcia učiva
- základné učivo
- pojmy
- vzťahy a procesy
- nácvik kompetencií
- nadväznosť obsahu učiva
- mäkké zručnosti
- konceptuálne siete

Knowledge – Vedomosti potrebné pre zmenu

Keď si už ľudia uvedomujú potrebu zmeny a majú túžbu zmenu podporiť, je čas na vedomosti. Vedomosti, ktoré majú jednotlivci riadiaci zmenu a tiež tí, ktorí sú zmenou ovplyvnení, umožňujú úspech zmeny. Dôkladné porozumenie tomu, ako má zmena prebehnúť a čo bude potrebné vedieť pre zabezpečenie fungovania v budúcom stave, je základným predpokladom prijatia nových procesov, pracovných úloh a systémov. Ide tu najmä o informácie a vzdelávanie potrebné na to, aby sme vedeli, ako sa zmeniť.

KLÚČOVÉ OTÁZKY

Aké vedomosti sú nevyhnutné pre zmenu obsahu vzdelávania?

Čo budú jednotliví aktéri potrebovať vedieť pred zmenou a čo v novej situácii, ktorá po zmene vznikne?

Do akej miery disponujeme potrebnými vedomosťami pre realizáciu zmeny?

Majú naše vedomosti prednosť pred politickými tlakmi?

Aké sú naše súčasné vedomosti, potrebné pre tvorbu kurikula, pre jeho implementáciu a pre manažment zmeny?

Uvedomujeme si zodpovednosť za tieto vedomosti a sme otvorení nepretržitému vzdelávaniu sa v tejto téme?

Nemáme obavy z poznania niečoho nového?

Máme možnosť vzdelávať sa v procese tvorby a implementácie kompetenčne orientovaného kurikula?

Umožnili sme riadiacim pracovníkom a aktérom prístup k odborníkom z oblasti reformy kurikula?

Aké dostupné zdroje pre tento proces učenia sa máme?

Ktoré vedomosti boli overené v praxi?

Vieme, čo sú to kompetencie a čo znamená kompetenčne orientované kurikulum?

Vieme určiť, ktoré kompetencie sú kľúčové, aby ich počet bol únosný a aby sme na žiadnu dôležitú nezabudli?

Vieme kompetencie zrozumiteľne popísať?

Vieme ich merať a aj s ohľadom na to ich formulovať?

Vieme, akým spôsobom je potrebné zmysluplne redukovat učivo a vytvoriť medzipredmetové vzťahy, aby vznikol časový priestor pre nácvik kompetencií?

Čo musíme bezpodmienečne vedieť o procese implementácie, aby prebehol úspešne?

Je implementácia dostatočne premyslená, je na ňu dostatočný čas a zdroje?

Ktoré princípy manažmentu zmeny musíme pri zmene rešpektovať?

Máme zrozumiteľnú zjednocujúcu víziu a jasnú stratégiu, partnerov pre zmenu a komunikáciu?

Poznáme príklady dobrej praxe?

Vieme ako efektívne využiť v prospech implementácie aktérov na všetkých stupňoch vzdelávacieho ekosystému?

Má system kapacitu sa s reformou popasovať?

Máme dostatok financií a profesionálnych procesov?

Ako je nastavená komunikácia, čas, podpora, spolupráca?

Čo sme sa naučili z predošlých neúspešných reforiem a ako to reflektujeme?

Jednu z kľúčových vedomostí, ktorú sme počas realizácie projektu získali, bola tá, že celý projekt reformy musíme rozdeliť na projekt tvorby obsahu kurikula, projekt implementácie a projekt zmeny. S ohľadom na toto poznanie sme ďalší text rozčlenili do troch celkov, kde sa pokúsime zhrnúť najsilnejšie AHA momenty a poukázať na niektoré príklady dobrej praxe, na ktoré by bolo vhodné nadviazať. Stojí za nimi totiž niekoľkoročné vzdelávanie, vedecká práca a validované nástroje. Obe krajiny sa s touto expertízou potrebujú minimálne detailne oboznámiť a zodpovedne sa rozhodnúť ohľadom jej využitia v ďalších reformných krokoch v záujme dosiahnutia úspešných reforiem.

Co bychom měli vědět o tvorbě kurikula

V první řadě je třeba k tvorbě kurikula přistupovat vědecky. Musíme se podívat na to, co vyplývá z dostupných dat a co můžeme využít z již osvědčených taktik tvorby kurikula. Jaká je současná situace ve světě? Čemu čelíme? Na co se je potřeba připravit? Vztít koncepční robustní rámec, vztít ho jako základ pro tvorbu všeho.

Je nutné vytvořit rámec kurikula, který odpoví na základní reformní otázky a určí, co je základní hodnotou vzdělávání, jaké by měly být cíle vzdělávání, jaké jsou nejdůležitější kompetence a jaké jsou nové oblasti hodnocení žáků. Jaký by měl být obsah, jak se žáci učí, co je cílem učitele, aby dokázal usnadnit nový typ učení. Jaké zdroje a materiály potřebujeme, s kým je třeba navázat partnerství?

Musíme definovat terminologii, pracovat na společném porozumění. Společný jazyk je předpokladem nejen pro tvorbu, ale i pro následnou realizaci.

Důležité je mezioborové složení pracovních skupin při konzultacích, aby se lidé v nich dokázali podívat na obsah zvenčí, zachovali to podstatné a vytvořili prostor pro integraci nových věcí, byli schopni a ochotni nahlížet na obory novými způsoby.

Při tvorbě legislativy je třeba myslet na to, aby byla flexibilní ve vztahu k reformě.

Kompetenční kurikulum neznámá absolutní eliminaci znalostí.

Je třeba vyřešit dilema, zda se jedná o drobnou revizi, nebo o zásadní reformu založenou na změně paradigmatu.

Musíme žáky naučit fungovat v rolích, propojit vzdělávání se životem a nezapomínat na rozvoj charakteru.

A čeho se vyvarovat?

V obou státech máme pojmový chaos. Pokud v pojmech nemají jasno experti, jak je mohou pochopit ve školách?

Většina materiálů, které vydávají veřejné instituce, je strašně složitá a plná vaty. Jazyk by se měl zjednodušit, textu by mělo být méně a měl by se dotýkat podstaty.

Kompetence a znalosti staví mnoho lidí proti sobě. Někteří lidé pak vnímají negativně kompetenčně zaměřené osnovy a bojují proti nim.

Dobrá prax v oblasti tvorby kurikula 4-DIMENZIONÁLNE KURIKULUM (Michaela Horváthová, Beyond Education)

Zdroj: Centre for Curriculum Redesign, všetky práva vyhradené
Michaela Horváthová: Pred 12 rokmi sme robili výskum s tímom výskumníkov. Skúmali sme 35 rôznych rámcov vo svete. UNESCO, OECD, ministerstvá vzdelávania. Pozreli sme sa na to, čo sú tie najdôležitejšie kompetencie, ktoré korelujú s lepšími výsledkami v práci, v živote a v škole. Tak sme prišli na 4 - dimenzionálny rámec.

DIMENZIA VEDOMOSTÍ

Mnohé kurikula sú neskutočne preplnené, majú obrovské a irelevantné množstvo informácií. Keď sa redizajnuje kurikulum, treba sa sústrediť na hlavné koncepty a metakoncepty. Na tzv. core ideas, ktoré majú praktickú hodnotu pre študentov, na to esenciálne v disciplíne. Ich atribútom je prenosnosť, môžeme ich používať v rôznych disciplínach. Keď jeden hlavný koncept nevie byť napojený na iný koncept v kurikule, nebude natoľko relevantný pre študentov a nezapamätajú si ho. Toto je podstata pre deep knowledge/deep learning. Prierezové témy sú globálne, environmentálne, informačné, mediálne, dizajn thinking.

DIMENZIA CHARAKTERU

Cez silný zmysel pre osobnú a etickú zodpovednosť budú žiaci viac ako len pracovníci na pracovnom trhu, budú môcť byť občania sveta. Posúvame študentov z pozície pasívnych prijímateľov vedomostí ku angažovanosti, aby sa podieľali na tom, čo chcú.

DIMENZIA ZRUČNOSTÍ

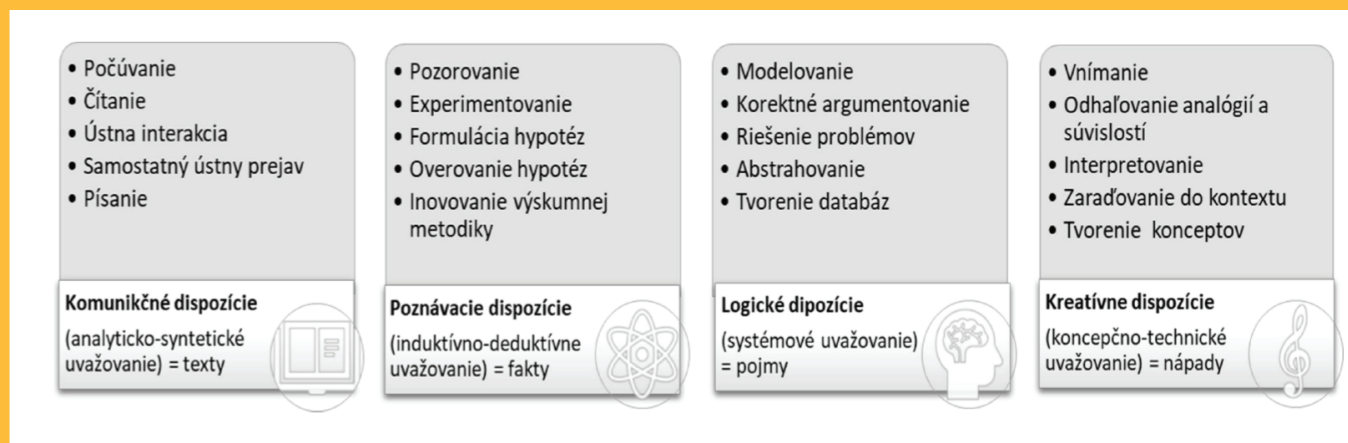
V dnešnej dobe musíme postupovať od pamätania a porozumenia ku vyhodnocovaniu a tvoreniu. Štyri hlavné zručnosti, ktoré sú na to potrebné, sú kreativita, kritické myslenie, kolaborácia a komunikácia. My sme to v 4-dimenzionálnom rámci rozložili na ďalších 4-5 subkompetencií, kde definujeme učebné výstupy. Každú subkompetenciu možno dosiahnuť na úrovni začiatníka – mierne pokročilý – pokročilý – expert.

DIMENZIA METAKOGNÍCIE

Ide o schopnosť uvedomenia si, aké máme momentálne vedomosti, zručnosti a schopnosti. Na základe toho si si vieme určiť ciele a adaptovať učiace sa stratégie. Takto vzniká nezávislý študent.

REFERENČNÝ RÁMEC PRE KULTÚRU VZDELÁVANIA, VYTVORENÝ NA ZÁKLADE SÚBORU DESKRIPTOROV DACOSIDE (Darina De Jaegher, EDUAWEN EUROPE)

Ak chceme zaviesť kompetencie do vzdelávania, potrebujeme inak pripravené kurikulárne dokumenty – referenčný rámec s opismi kompetencií, ktoré by boli zadefinované. Takýto rámec sme na Slovensku vytvorili pre finančnú kultúru, pre rozvoj európskeho občianstva a pripravuje sa tiež pre rozvoj digitálnej kultúry. Základom je obmedzený počet kompetencií, ich opis a jednotný pohľad na nich cez referenčný rámec, definujúci referenčné úrovne A1-C2. Inšpirovali sme sa Európskym referenčným rámcom pre jazyky, ktorý vznikol na pôde Rady Európy. Nejdeme od vedomosti a zručností, ale naopak – učiteľia rozvíjajú referenčné úrovne v rámci celoživotného vzdelávania vo svojich predmetoch. Vytvorili sme súbor deskriptorov s názvom DACOSIDE, sú v ňom deskriptory pre kompetencie, napr. abstrahovanie, modelovanie, pojmotvorba, korektné argumentovanie, overovanie informácií, tvorba konceptov (matematika). Potrebovali sme najprv popísať, s akými dispozíciami sa rodíme a ako sa vlastne rozvíjajú. Napr. základnou dispozíciou pre komunikáciu je čítanie. Zhodol sa na tom celý vedecký svet. Kládli sme si otázku čo to znamená – ten proces čítania – a ako k nemu malé deti prichádzajú? Rodia sa s tým a celoživotne to rozvíjajú? Ako to prebieha? Keď to popíšete, tak to každý učiteľ pochopí, lebo zrazu viete presne vysvetliť, napr. čo znamená čítať s porozumením a ako má pedagóg postupovať. S takýmto nástrojom môžete potom robiť diagnostiku, merať východiskovú úroveň. A všetky vzdelávacie oblasti môžu byť na základe takéhoto prístupu pokryté v rozsahu 25 strán pre všetkých učiteľov od škôlky až po strednú školu popisujúc úroveň, proces, pojmy, akčné slovesá. Referenčný rámec sme vytvorili tak, aby sa nenavýšoval vzdelávací obsah jednotlivých predmetov. Cieľom bolo vytvoriť také kurikulum, po absolvovaní ktorého by sme mohli na konci vzdelávacieho cyklu povedať, že žiak je kompetentný. Naše kurikulum nevyhovuje biflošom. Žiakom odpadá naháňanie sa za štandardom, zostáva úroveň. Deti sú motivovanejšie. Vieme dokonca aj zachytiť, ktorú dispozíciu má žiak oslabený.

Zdroj: EDUAWEN EUROPE, všetky práva vyhradené

Co bychom měli vědět o implementaci kurikula

Vzdělávací systém se musí změnit komplexně. Vedle změny obsahu nesmíme zapomínat na přípravu učitelů, změnu hodnocení, přípravu učebnic. Je třeba přeorientovat všechny části systému. Musíme mít jednotný základ, ze kterého budeme vycházet tak, aby vše směřovalo k jednomu cíli. Potřebujeme také komunikační kampaň a strategii, aby široká veřejnost pochopila, proč je změna tak naléhavá. Jinak se setkáme s odporem.

Často ke změně nedojde, protože učitelé nejsou zapojeni do diskuze a chybí jim nástroje, jak změnu skutečně provést. Změna často nastupuje postupně. Mnoho zemí provedlo dílčí reformy, a ke změně nedošlo. Důvodem bylo, že provedené změny byly příliš drobné. V důsledku tak země nedosáhly vytyčených cílů a neposunuly se, kam chtěly. Máme šanci to dohnat, ale reforma tomu musí odpovídat. Reforma musí být natolik hluboká a propracovaná, aby vedla k velkým změnám. Jejich zavádění se neobejde bez podpory.

Zejména školy potřebují podporu a čas. V první řadě by podpora měla směřovat k vedení školy, které navíc spoluvytváří podmínky pro další profesní rozvoj pedagogického sboru. Tento rozvoj vyžaduje profesionální vedení, profesionální podporu prostřednictvím vytváření a podpory profesních učitelských komunit, supervizi a podporu při vzdělávání a další možnosti kolegiální podpory. To vše s důrazem na blaho pedagogických pracovníků. Podpora školám by měla být cílená a měla by zahrnovat co nejširší spektrum škol. Je důležité vzít v úvahu, že existují školy, které potřebují specifickou podporu. V procesu implementace je potřeba vytvořit prostor pro zapojení dalších aktérů, třeba Místních akčních plánů (MAP), nevládních organizací a dalších komunit a organizací, které mají odborné znalosti, které školy v kompetenčním vzdělávání podpoří.

Je nezbytné přemýšlet o realizaci kurikula i z hlediska přípravy učitelů, kteří jsou většinou připravováni a vzděláváni v oborech. Učitelé musí vědět jak kompetence rozvíjet (například formou kontinuity), mít jasné cesty, nástroje, strategie, které jsou efektivní, a umět to průběžně vyhodnocovat. Učitelé potřebují pomoc v časovém rozmezí asi pěti let, aby mohli inovovat. Pomoc může přijít od odborníků, ale také od jejich kolegů. Někteří učitelé vše velmi rychle integrují do svých předmětů a dokážou strhnout skeptické a váhající kolegy, kteří si myslí, že je to příliš zdoluhavé, že inovace zabere příliš mnoho času, příliš mnoho plánování. Je dobré pracovat s učiteli, kteří jsou pro věc nadšení.

Nejdůležitější je to, co se měří – to je to, co má hodnotu. Ceněnou – měřenou. Všichni – rodiče i žáci – se zaměřují na to, co se hodnotí. Pokud nezměníme to, co je hodnoceno, změna nenas-tane. Pouze pokud změníme hodnocení, můžeme změnit trend vzdělávání. Protože najednou to všichni budou brát dostatečně vážně. A pokud nebudeme měřit kompetence, zůstanou navždy na vedlejší koleji. Bez počáteční diagnózy je realizace nemožná. Pokud neznáte výchozí bod, učitel neví, kde přesně začít.

Dobrá prax v oblasti implementácie kurikula

Neučme produkty vedy, neučme modely, fakty, metody a ich používanie, ale procesy ako na to ľudia prišli, ako to vytvorili. Zamerajme sa na tvorivú zložku ľudskej práce. Chcem aby ste učili žiakov normálne žiť.

Nemáme študentov učiť pracovné detailné návyky, ale abstraktné porozumenie. Tie konkrétosti v krátkej dobe potom zvládnú. Musíme učiť to, čo budú potrebovať. Musíme vychovávať ľudí, ktorí keď sa zmenia systémy, budú ich vedieť rýchlo pochopiť a začať ich hneď používať.

Kľúčové sú dva aspekty:

1. Learning by doing – konštruktivizmus – vytváranie pojmov a konceptov na základe vlastných činností, nielen prijímania informácií.
2. Learning by getting things to work – dieťa dostane úlohu a dosiahne nejaký produkt svojej práce, napr. program, pismo. To však nie je koniec, ale len začiatok procesu. Začne sledovať vlastnosti a funkcionality produktu. Analyzuje. Na základe toho si vytyčuje nové ciele.

O čo sa vlastne snažíme? Dať deťom toľko vedomostí, aby v jednotlivých disciplínach boli schopné vytvoriť nové produkty a zisťovať, či sa nedajú vylepšiť. Na základe toho sa snažím vytvárať aj nové učebnice.

To všetko súvisí s kritickým myslením. Výsledkom nášho snaženia sú ľudia, ktorí neakceptujú žiadne informácie bez vysvetlenia toho, na základe čoho ich tvrdíme... a to sa udeje len na základe poznania procesu, akým ľudia došli k tým-ktorým informáciám.

Ja na začiatku používam hlavolam alebo úlohu, ktorá má v sebe dosť vtípu – cieľom je získať záujem, vytvoriť motiváciu. Aby človek získal triedu pre nejakú tému. Nemá sa nič len natrénovať, preto v učebniciach máme vždy aj úlohy projektové, kde deti samotné objavujú nové veci s vedomosťami, ktoré majú. Je to umenie.

Keď sa snažím učiť, snažím sa zobrať genézu pojmov vrátane pokusov, ktoré k ničomu nevedli, ale dalo sa z nich veľa naučiť (Learning by fail). Potom sa rozhodnem, čo z tejto genézy dám do učebnic. Umenie je v tom, rozložiť tú genézu na také maličké kroky, že trieda je schopná tým prejsť po kúskoch. Trvácnosť vedomosti je iná, ako by som im ju povedal len ja.

Pokušame sa vždy získať na našu stranu učiteľov. Chceme, aby pochopili aj to, čo sami nechápali a dávali to pochopenie ďalej deťom. To je naša stratégia. Preto vždy píšeme aj samostatnú učebnicu pre učiteľov.

Kladieme veľký dôraz na pojmy. Deti prídu na univerzitu a nie sú schopné sa presne vyjadriť. Povedať to tak, aby sa nedalo chybné interpretovať to, čo bolo povedané. Nie sú na to trénované. Snažím sa preto dostať do škôl ako kľúčovú vec pojmotvorbu, aby boli pojmy čisté. Vedieť o čom rozprávam. Snažiť sa používať slová správne.

VZDELÁVANIE ŽIAKOV/UČITEĽOV
A TVORBA UČEBNÍČ PODĽA
PROF. JURAJA HROMKOVIČA

Žijeme v predstave, že musíme prebrať veľa tém a že je to nestihnuteľné. V skutočnosti však nejde o tú kvantitu, ale o to, nakoľko som schopný pochopiť procesy, ako k tomu ľudia dospeli. My sme si umelo vytvorili potrebu stihnúť prebrať to a to... Ale to nie je dôležité, potrebujeme pochopiť podstatu. To umenie – a to je moja úloha ako tvorca učebníc – je rozložiť to do malých krokov, ktoré sú žiaci schopní spraviť sami. Ak im ukážem ako na to, mám ich plnú pozornosť. Oni to sami nevymyslia. Ciele ich preto nenechám vyberať, vyberám ich vedome ja, lebo viem, prečo ich vyberám...

Teraz sme napr. odskúšali učebnice programovania a zistili sme, že až 30 % z 20 000 detí od 10 do 12 rokov je na tom tak dobre, že rýchlejším tempom prejdú učebnicou. Potom potrebujú ďalšie materiály. Je potrebné mať možnosť diferencovaného prístupu.

Deti vieme najviac nadchnúť, keď dokážu veci, na ktoré sú hrdé, že ich dokázali. V puberte je to komplikovanejšie. Moja životná skúsenosť je taká, že keď sa v deťoch nezabíja zvedavosť, tak majú záujem. A zvedavosť sa zabíja tak, že sa deti musia naučiť naspamäť niečo, čomu nerozumejú. Naopak, povzbudiť ich vieme tým, keď im prinesieme nejakú hadanku. Keď im ukážeme, čo môžu robiť a ukážeme im ako. Deti sú aktívne od prírody. Najväčší trest je im niečo zakázať robiť. Úspech je najefektívnejšia vyučovacia metóda, aby deti mali pocit úspechu, že niečo spravili a môžu to ukázať iným. Je to najvyššia motivácia v učení, preto ich nechávam zažiť si úspech. Každý môže zísť tak ďaleko, ako na to má. Prvé úlohy dávam vždy ľahké, aby všetci išli so mnou, následne musím každého dostať na jeho hranicu.

Kvalita každej učebnice by mala byť posudzovaná podľa toho, do akej miery dokáže podporovať dosiahnutie nasledujúcich cieľov:

1. Rozloženie tvorby nových pojmov, konceptov a metód ako i objavovanie nových skutočností na postupnosť tak malých krokov, že žiaci majú reálnu možnosť samostatne realizovať jednotlivé kroky a tým absolvovať, do značnej miery samostatne, cestu objavovania nových poznatkov a súvislostí.
2. Detailné a dostatočne zrozumiteľné vysvetlenia, ktoré umožňujú do značnej miery samoštúdium, prípadne štúdium s minimálnou podporou. Každý žiak má možnosť, podľa vlastnej potreby, prejsť individuálnou rýchlosťou ľubovoľne veľakrát študovanú tému. Príklady a riešenia všetkých úloh neobsahujú len výsledky a krátky popis postupu riešenia, ale aj úvahy riešiteľa, prečo sa rozhodol riešiť úlohu daným spôsobom. V prípade možnosti viacerých postupov riešenia je priestor prezentovať alternatívne riešenia.
3. Stimulovať žiaka ku štúdiu danej témy.
4. Individuálne podporovať každého žiaka. Poskytnúť zrozumiteľný prístup k základným poznatkom a činnostiam, ktoré je potrebné aby ovládali všetci, ako i náročné prehĺbenia tém pre nadaných a motivovaných žiakov. Učebnica umožňuje učiteľovi diferencovať ciele v závislosti od potrieb a aktuálnej úrovne žiaka.
5. Umožniť, aby sa žiak učil prostredníctvom tvorivých aktivít. Aby trénoval analýzu vlastností, funkčnosti a aplikovateľnosti produktov vlastnej práce a v tejto súvislosti ho podporovať k vylepšeniu produktov vlastnej činnosti.
6. viesť žiakov k experimentovaniu a k analýze výsledkov experimentov.
7. Posilňovať rozhodnutie pre hľadanie riešenia problémov. Odvahu učiť sa aj z chybných pokusov, ktoré nevedli k pôvodne vytýčenému cieľu.
8. Zdôrazňovať pojmotvorbu a trénovať presné vyjadrovanie vo všetkých formách komunikácie.
9. Posilňovať udržateľnosť novozískaných poznatkov prostredníctvom zasieťovania do kontextu už známych poznatkov.
10. Podporovať tímovú prácu a intenzívnu komunikáciu pri riešení úloh.
11. Umožniť žiakom samostatne si preveriť dosiahnuté ciele (ich vlastnú expertízu).

MERACÍ NÁSTROJ Z DIELNE EDUAWEN EUROPE, PILOTOVANÝ V PROGRAME FINQ

Darina De Jaegher

Čo sa týka testovej teórie, skúsení špičkoví kolegovia nás know-how učili vo Francúzsku päť rokov. Deti počas testovania musia niečo logicky vyriešiť, formulovať hypotézu. Nie sú to celkom tie otázky, na aké sme pri testovaní zvyknutí. Prebieha to nasledovne: V septembri prejdú žiaci úvodným diagnostickým testom, v ktorom sa sleduje čítanie v kontexte finančnej kultúry, matematická a digitálna kultúra, strategické myslenie a prosociálne správanie. Žiaci dostávajú informácie o svojej úrovni (A1.1. – B2.2.). Dostane ich aj rodič, ktorý ich t.č. dokáže čítať len s pomocou učiteľov. Tých na to pripravujeme formou webinárov. Testovanie sa opakuje každý rok. Žiaci/učitelia/rodičia tak môžu zistiť, či sa deti posunuli alebo nie. Riaditeľ si vie napr. porovnať všetky triedy. FinQ Centrum má celoslovenské štatistiky. Keď sa vytvorí analytika, riaditeľ dostane informáciu, ako dopadla škola voči priemeru v rámci SR. My nerebríčujeme. Robíme to len preto, aby si škola mohla vytvoriť svoje vlastné ciele, napr. aby v nejakej oblasti zapracovala na kvalite. Vedenie školy to vyhodnocuje so svojim tímom v škole. Začiatkom roka 2023 sme diagnostikovali 12 000 žiakov, v školskom roku 2022/2023 máme do programu zapojených 22 000 žiakov. Od budúceho roka to bude 50 000 žiakov (máme 110 nových prihlásených škôl), o dva roky to už bude vyše 100.000 žiakov. Chceme sa dostať k 1/3 všetkých žiakov, čo je naplánované na školský rok 2025/2026. To už je dostatočne veľa žiakov, aby sa zvýšila úroveň finančnej kultúry. Už teraz však máme na základe merania zaujímavé výsledky o vzdelávacom systéme. Zistili sme, že máme napr. celkom dobrý 1. stupeň a najväčší problém je 2. stupeň. Stredné školy potom len doplácajú na ten nekvalitný 2. stupeň.

Okrem meracieho nástroja sme vytvorili aj celú sadu ďalších implementačných nástrojov – metodiky, pracovné listy, portfólio ako autoevalvačný nástroj, platformu hybridného vzdelávania EDUQ. Platforma EDUQ napr. ukazuje učiteľom kompetencie a procesy pre ich rozvoj a majú tam aj celú sadu metodických materiálov. Celú výučbu si dokážu organizovať, napr. posilať žiakom zadania, vyhodnocovať ich práce, komunikovať s rodičmi. To sú učebné cesty a stratégie. Učiteľ má všetko predpripravené, presne vie, kde je žiak a ako sa posúva ďalej. Portfólio je zase autoevalvačné, elektronicky aj printovo. Žiak si tam môže stanoviť ciele, kde sa s tou-ktorou témou stretáva a ako o nej uvažuje. Žiaci si tam zároveň zakladajú všetky práce, tie najdôležitejšie môžu potom využiť pri odoslaní na stáž, zamestnávateľovi a pod. Rodičia majú jeho portfólio k dispozícii, vďaka nemu vedia, na čom sa v škole pracovalo. Môžu sa opýtať učiteľa, ako môžu pomôcť dieťaťu dosiahnuť ciele a sledovať jeho progres. Učiteľom poskytujeme neustálu metodickú podporu, napr. v pondelok až piatok v čase od 8.00 do 16:00 nám v rámci chatu môžu predložiť problém a my naň reagujeme. Máme napr. aj webináre po vzdelávacích oblastiach. Učiteľov vzdelávame celý jeden školský rok pred spustením programu. Vytvorili sme aj učebné materiály a didaktické prostriedky.

Beyond Education je zameraný na vytváranie programov a meracích nástrojov pre kompetencie 21. storočia. Merací nástroj Beyond Education vychádza zo 4 dimenzionálneho rámca z dielne Centra pre kurikulárny redizajn, t.j. z 12 hlavných kompetencií, stanovených a vedecky overených na základe výskumu. Meriame tri dimenzie: zručnosti, charakter, metalearning. Dáta poskytujeme študentom, školám a zriaďovateľom, aby vedeli, kde sa škola nachádza, a aby sa školy v sieti, v regióne, národne alebo medzinárodne mohli porovnať. Pôsobíme napr. na Slovensku, vo Francúzsku, Portugalsku, Brazílii, Ekvádore, Bolívii – je to viac ako 100 škôl, cca 2.500 žiakov. Naším cieľom je, aby školy vedeli, kde sa nachádzajú pri rozvoji kompetencií a vedeli presne, čo majú rozvíjať viac, na čo sa majú zamerať. To je konkrétna podpora pre školy, idúca aj nad rámec akademických znalostí, t.j. toho, čo už merané je a čo už dokáže urobiť aj umelá inteligencia.

Ak chceme posunúť zámer vzdelávania, tak potrebujeme rozšíriť hodnotenie toho, čo je jeho cieľom. Je potrebné sústrediť sa nielen na vedomosti, ale aj na zručnosti, charakter a metalearning. V Beyond Education sme vytvorili takéto meranie, aj keď sa to hodnotí omnoho ťažšie ako vedomosti. Naš merací nástroj je založený na 4-dimenzionálnom rámci. Ten istý rámec bol základom aj pre Learning Compass, od ktorého sa odvíjajú nové nástroje hodnotenia PISA. V OECD tvoria hodnotiace nástroje dlhým procesom. Jednu kompetenciu každé tri roky – je to dlhodobé a pomalšie. Naš nástroj je však cez Learning Compass taktiež prepojitelný s PISA. My sme vytvorili tím psychometrikov, ktorí sú trénovaní v rozvojovej psychológii a v socio-emocionálnych kompetenciách a ktorí dokážu vytvoriť nástroje v rámci testovania. Spolupracovali sme aj s psychologickými Labs v Anglicku a Francúzsku. Naš psychometrický online nástroj sa zameriava na meranie 12 kompetencií, pod ktorými je 60 subkompetencií. Testovali a validovali sme to medzinárodne. Generovali sme Research Paper v Academy Journal, ktorý hovorí o tom, že tento nástroj je vedecky validovaný, nakoľko má silné psychometrické vlastnosti. Testovanie prebieha vo forme self-reportovania, je adaptované na vek študentov a na jeho konci študenti dostanú personalizovanú správu spolu s návrhom, ako sa môžu posunúť ďalej. My ich neznámujeme, lebo je to veľmi diskutabilné. V každej kompetencii však ukážeme žiakom, na akej úrovni sa nachádzajú. Žiak sa tak dozvie, v čom je začiatočník a v čom pokročilý, veľmi pokročilý alebo expert. Zámer tohto testovania je žiaka povzbudiť k ďalšiemu rozvoju. Na konci testu, ktorý trvá cca 25 minút, tak žiaci zistia, kde presne sa nachádzajú v kompetenciách, rozložených na 3 dimenzie (zručnosti, charakter, metalearning). My ďalej zbierame, analyzujeme a interpretujeme dáta a vytvárame reporty pre školu, školy alebo regióny, kde syntetizujeme, kde sa školy nachádzajú.

MERACÍ NASTROJ Z DIELNE BEYOND EDUCATION

Michaela Horváthová

Co bychom měli vědět o řízení změny

Ekosystém musí pociťovat naléhavost, aby byl připraven ke startu. Důležité je také mít jednotnou vizi. Takovou, kterou se bude řídit celý návrh a realizace nového kurikula. Bez vize nemá smysl se do reformy pouštět. S vizí musí být spokojena každá ze zúčastněných stran. Poté je třeba vědět, jak na tom jsme. Tomu slouží analýza SWOT – slabé stránky, silné stránky, příležitosti a hrozby. Budeme vědět, kam chceme jít dál a kam se chceme dostat. A to je strategie. Ve společnosti je nevyhnutelné, že někdo povede reformu, že někdo bude průkopníkem. Měl by to být někdo, kdo má formální moc, ale někdy je důležité mít i charismatickou moc. Potřebujeme také vůdčí koalici. To jsou lidé, kteří mají moc, sílu, charisma a vědí, jak je ve společnosti využít, silně podporují vizi. Komunikační strategie je nezbytnou součástí celého procesu, jeden z jejich hlavních cílů je dostat vizi do povědomí odborné i široké veřejnosti. Je třeba využít existující struktury. Nedílnou součástí celého procesu jsou krátkodobá vítězství, která je nutná zvědomovat a popisovat. Stejně tak ostrůvky pozitivní deviace. Je třeba co nejvíce takových ostrůvků vytvořit a propojit je. Pozitivní lidé mohou komunikovat, spolupracovat, připojit se k celé řadě dalších aktérů, kteří chtějí být na vlně úspěchu. Obtížný úkol je zakotvit změnu na delší dobu, aby se lidé nechtěli vrátit do komfortní zóny, ve které byli a která jim vyhovovala.

<https://drive.google.com/file/d/16lJhqo-ry-BFI4A9N4S-RMUIPJFPBYJ1J/view?usp=sharing>

Len 20 % ľudí je ochotných vystúpiť zo svojej komfortnej zóny. Z týchto 20 % sa len 20 % usiluje o zmenu (sú to zaujímaví ľudia, ktorých treba sledovať aj preto, aby za tým bolo spoločné dobro). Ale 80 % z 80 % sa dá presvedčiť systémovou prácou, dobrou komunikáciou, správnu víziou, organizáciou, delegovaním. 20 % z 80 %, t. j. 16 %, sú tzv. hard stones – tie treba riešiť individuálne.

Jozef Ondáš

Reforma sa netýka len tvorby štátnych alebo školských osnov. Je to tiež o myslení a motívoch ľudí, ktorých sa zmena týka.

Manažment zmien je návodom, ale na každom kroku musíme využiť všetky svoje vedomosti, zručnosti, skúsenosti, kreativitu, aby sme sa dostali tam, kam chceme.

Odborné znalosti o tom, ako riadiť zmeny, by mali byť na ministerstve, v regiónoch a v školách. Je to súčasť nastavenia zmeny na jej úspešnú realizáciu.

Dobrá príprava na reformu trvá jeden až dva roky a potom môže ísť o projekt, ktorý beží desať rokov.

Musíte poznať celý ekosystém vzdelávania a pristupovať ku zmenám systémovo.

Musíme sa vyhnúť negatívnym dôsledkom neúspešného projektu zmeny – nesplnenie cieľov, nedosiahnutie vízie, zlyhanie projektu. Keď sa takáto zmena nepodarí zaviesť, môže trvať roky, kým spoločnosť získa dôveru pokúsiť sa o ďalšiu zmenu. Neochota opustiť komfortnú zónu je posilnená.

Poslaním je konať spoločné dobro, vytvárať lepšie podmienky, najmä pokiaľ ide o deti. Minister to nerobí pre seba, svoj rezort, svoju koalíčnú radu, ale pre budúcnosť detí! Každý má svoje poslanie a toto poslanie by malo byť spojené s víziou.

Pocit naliehavosti nevytvára len vízia, ale aj to, čo sa môže stať, ak zmenu neurobíme.

Ak nevíete, kam sa chcete dostať, nečudujte sa, že ste sa dostali tam, kam ste sa dostali. Musíme mať víziu, aby sme na konci nášho snaženia neboli prekvapení.

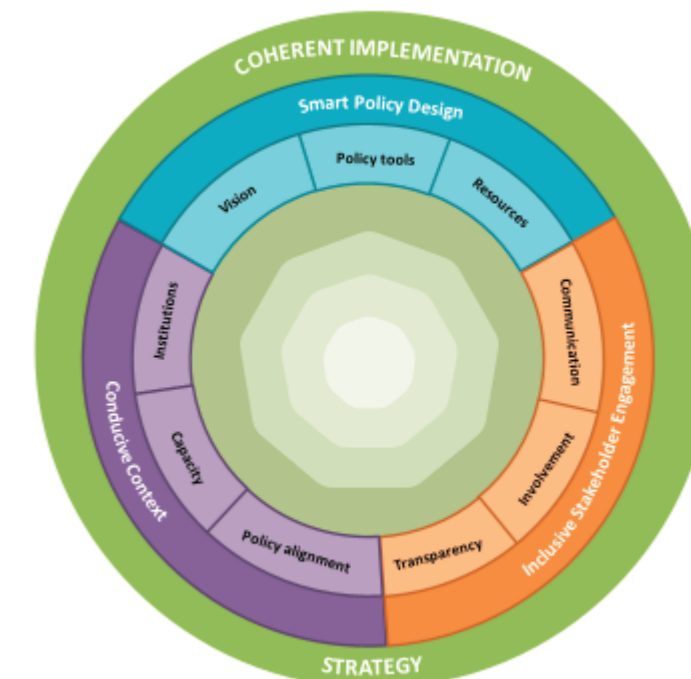
Vízia musí mať tieto vlastnosti: jasnosť, adresnosť, uskutočniteľnosť, zrozumiteľnosť, flexibilita, prehľadnosť. Ak chýba čo len jedna z nich, nie je možné dobre komunikovať a presvedčiť kľúčové zainteresované strany, aby víziu podporili.

Vzdelávanie by sa malo stať politickou prioritou, na ktorej sa podieľajú najvyšší predstavitelia krajiny. Pri riadení zmien je zároveň nevyhnutným predpokladom aby ten, kto zmeny riadi, mal kompetencie lídra. Tak manažment, ako aj vodcovstvo. Pri riadení projektov stačí manažment. Ale vodcovstvo riadi všetko, čo je v organizačnom ľadovci pod vodou. A práve to nás môže potopiť ako Titanic. Je to skrytá povaha organizácií, firiem – postoje, komunikačné vzorce, osobné motívy, konflikty, politické správanie, kompetencie atď. S tým, čo je hore, nám dnes môžu pomôcť roboty, napr. cez riadenie procesov, controlling. Ale to nie je nič v porovnaní s tým, čo je dole.

Chýba nám niečo ako príbeh revízie – prečo to robíme. Chceme to a to, preto to robíme. Aby tomu rozumeli rodičia, učitelia a novinári. Čo treba robiť viac a viac? Komunikovať...

Dobrá prax v oblasti riadenia zmeny kurikula

Smart Policy Design podľa OECD

Zdroj: Marco Kools, OECD

Top odporúčania OECD pre proces reformy kurikula/poučenie z Walesu:

1. Naša skúsenosť od 80-tych rokov je, že mnoho reforiem v rôznych krajinách zlyhá práve kvôli tomu, že nie je dostatočné zapojenie aktérov, a to pri tvorbe kurikula, ako aj pri jeho implementácii.
2. Zapojte učiteľov do tvorby kurikula. Nastavenie kurikula je jedna z najdôležitejších vecí. Pri definovaní musia byť učitelia a ďalší aktéri zainteresovaní, aby sa s tým následne dokázali stotožniť. Reforma zhora dopadne tak, že učitelia sa zdráhajú, alebo ju úplne odmietnu.
3. Spolupráca znamená spoločné nastaviť ciele a rozhodnúť sa, čo je relevantné. Ak niečo iné hovorí ministerstvo a niečo iné školy, tak to spôsobuje zmätok.
4. Ku školám je potrebné pristúpiť ako k učiacim sa komunitám a umožniť im, aby sa mohli neustále vzájomne inšpirovať. Ideálne je, ak sa sami zaviazajú k tomu, že sa budú učiť a inovovať.
5. Pri reforme sa musíte najmä uistiť, že učitelia majú skutočne zručnosti učiť inak.
6. Zamyslite sa, v akom slede majú nasledovať reformné aktivity, aby ste nepreťažili a neodradili školy.
7. Je dobré zabezpečiť nezávislé hodnotenie pokroku v reforme. Myslite na to!
8. Jedným z meradiel úspechu je to, či sú bežní ľudia oboznámení s cieľmi reformy.
9. Dajte si na to dosť času!!!

Schopnosti – Dovednosti potřebné pro změnu

Dovednost je schopnost proměnit znalosti v činy. Znamená hmatatelnou aplikaci a demonstraci intelektuálního porozumění v reálném prostředí. Vedoucí změny ovlivňují úspěch projektu změny tím, že záměrně poskytují čas, zdroje a koučování, aby pomohli ovlivněným zaměstnancům rozvíjet nové dovednosti a chování.

KLÍČOVÉ OTÁZKY

Jsme schopni úspěšně dokončit změnu a zavést ji do praxe s ohledem na znalosti a dovednosti, které máme?

Jaké organizační překážky mohou bránit úspěchu změny?

Do jaké míry jsme skutečně schopni využívat nové znalosti a dovednosti v praxi?

Co jsme udělali pro přechod od znalostí k dovednostem?

Do jaké míry jsme zajistili každodenní zapojení vedoucích pracovníků do procesu změny?

Existuje promyšlená každodenní facilitace a podpora?

Existuje možnost praktického školení v autentickém prostředí?

Do jaké míry vnímáme nové výzvy, které přináší současná doba?

Jak jsme vyřešili odpor vůči změnám, který se dosud objevil?

Známe know-how, jak bojovat se silou zvyku?

Je pro nás změna stále prioritou a vyčlenili jsme si na ni dostatek času a prostředků?

Máme k dispozici odborníky, kteří se podíleli na dobře zvládnuté reformě, a využíváme dostatečně jejich zkušeností?

Z jakých aktuálních údajů čerpáme?

Jaké máme nástroje měření a jak je využíváme?

Aké zručnosti a bariéry sú prítomné na úrovni štátov?

Vidíme to už od starovekého Grécka, Ríma, industrializácie, že vo výučbe veľa disciplín zostalo. Dnes sa už síce nedáva veľký dôraz na hudbu, umenie, filozofiu, etiku – od toho sa rezignovalo. To, čo sa učí, sa mení veľmi, veľmi pomaly. Veľa krajín čelí politickej nestabilite, sú tam časté zmeny na úrovni ministerstva a aj na úrovni organizácií, ktoré s ministerstvom spolupracujú – časté rotácie, politické tlaky. Prítomný je aj konflikt záujmov – odbory, zamestnávateľia, voliči, rodičia. Rozhodnutia na pôde pracovných skupín sú robené výlučne expertmi v daných oblastiach, ktorí už definovali skoršie štandardy. Nie je tam potom nové myslenie. Alebo prichádza druhý extrém – globálny konsenzus, pri ktorom nejde o zásadné zmeny, ale dochádza ku tzv. “group thinking” – nie sú tam potom väčšie zmeny. Ako výsledok dochádza k tomu, že vzniká priepasť medzi tým, čo si svet vyžaduje a tým, čo sa dostane do kurikula. Riziko predstavuje aj prepĺnené kurikulum – nič sa nedá preč, ale zdefinoval sa to, čo je dôležité a to sa ešte pridá k tomu, čo už je – nie je potom vytvorený žiaden priestor na to, aby sa kompetenčne orientované kurikulum mohlo implementovať v triedach. Kurikulum je často fragmentované do predmetov. Nemení sa hodnotenie. Veľa aktérov je frustrovaných, študenti sú často neangažovaní, nerozumejú tomu, prečo sa vlastne učia to, čo sa učia. Ale niektoré krajiny dokázali tieto výzvy ustáť. Poďme sa spoločne pozrieť na to, ako postupovali.

Brazília

V Brazílii trval reformný proces dlhšie, ale bol efektívny. Zoskupili sa okolo neho ľudia nielen z oblasti vzdelávania, ale všetci s vplyvom na budovanie verejnej mienky – oni boli ambasádormi toho, prečo je zmena vlastne potrebná. Robili sa tzv. prierezové rozhovory, t.j. ľudia z rôznych častí spoločnosti aj vzdelávania sa zišli a diskovali. Toto bolo potrebné, aby ľudia boli vypočutí. Učitelia a žiaci, na ktorých majú zmeny najväčší dopad, nie sú prítomní v Brazílii zvyčajne vôbec konzultovaní. A potom sú v odpore. V časopise Nueva Schola, ktorý je určený výhradne pre pedagógov, sa pravidelne komunikovalo, ako sa vyvíja reforma, čo sa práve diskutuje. Učitelia dokonca mali možnosť sa k tomu aj vyjadriť. Potom si položili otázku, či majú jasne zadané výsledky u žiakov, čo sa týka vedomostí a aj zručností. Napr. čo presne znamená kriticky myslieť u tretiake? Alebo čo znamená zvedavosť u piataka? Následne začala práca na príprave podporných materiálov, ktoré sú už spojené s novými cieľmi. V Brazílii od budúcich učiteľov vyžadujú to isté, čo žiadajú aj od žiakov. Hodnotenie bolo nastavené a prepojené so štandardami. T.č. Brazília prechádza cez implementáciu. Zobrali si napr. ambasádorov z radov učiteľov. Učitelia budujú aj zdroje, majú digitálnu platformu, všetko vytvorené sa tak rovno zdieľa aj s inými učiteľmi.

Wales

To, čo vo Walese naštartovalo potrebu reformy, boli výsledky PISA. Bol to šok. Začal národný dialóg o tom, kam vzdelávací systém smeruje. Porovnávali sa s Anglickom. Dospeli k tomu, že majú staré kurikulum, nereagujúce na zmenu v spoločnosti a zmenu v technológiách. Kvalita vzdelávania učiteľov bola na základe prieskumov taktiež nedostatočná. Meranie cez inšpekciu zároveň ukázalo, že zriaďovatelia škôl sa nesnažia o podporu a zlepšenie. Všetky tieto faktory vyvolali národnú debatu. Reformná cesta vo Walese trvá od roku 2012. V rokoch 2012 až 2014 bola na školách prítomná únava z

reforiem, ktorú spôsobila snaha o rýchle výsledky. Pred reformou kurikula došlo k širokým konzultáciám pod vedením prof. Donaldsona. Ten cestoval po školách a pýtal sa všetkých učiteľov i žiakov, čo očakávajú od nového kurikula, prečo ho chcú zmeniť. Z odpovedí vznikli rôzne správy a štúdie. Na základe širokej konzultácie s verejnosťou boli stanovené štyri hlavné ciele – na výstupe by podľa nich mali byť končiaci študenti, ktorí sú: 1. ambiciozni a schopní študujúci, 2. etickí a informovaní občania, 3. zdraví a sebavedomí jedinci, 4. podnikaví, kreatívni a prosperujúci spoločnosti. Kurikulárny dokument v školách všetci čítali a vďaka tomu bolo možné v reformnej práci pokračovať. Majú tam dodnes tzv. priekopnícke školy – jednotlivé školy, ktoré sa zamerali na rôzne inovatívne aspekty, napr. na rámec pre digitálne kompetencie. Výsledky overenej inovácie sa následne prepísali do celého systému. Vo Walese je trend vzájomného učenia sa škôl medzi sebou, ľudí v rámci školy (kolaboratívne učenie), ale hlavne učenie sa školy ako celej organizácie. Školy sa dokonca samé zaviazali k tomu, že sa budú učiť a inovovať a pomáhajú im v tom aj univerzity. Waleská školská inšpekcia zároveň zbiera poznatky nového výskumu z celého sveta, aby vedela skúsenosti zo sveta zasadiť do lokálneho kontextu vo Walese.

Estónsko

Veľké reformy kurikula v Estónsku boli v rokoch 1996, 2000, 2011, 2022 (posledná nebola ešte formálne schválená, je len pripravená). Podľa údajov PISA z roku 2018 sú základné školy v Estónsku tie najlepšie v

Európe (pred Estónskom bola Čína a Singapur). Pravdepodobne ide o kombináciu faktorov, okrem kurikula sa totiž v Estónsku zaviedli aj ďalšie reformy, ktoré prispeli k lepším výsledkom. Rok 2008/2009 bol v Estónsku ekonomicky veľmi zlý – HDP pokleslo o 17 %. Následne bolo v školskom roku 2010/2011 zavedené nové kurikulum, ktoré bolo úplne prepracované, a to vrátane teoretického základu. V reforme kopírovali svojich severných susedov, t.j. Fínsko. Napr. zvýšili autonómiu škôl, zrušili inšpekciu, zaviedli decentralizáciu rozhodovania v školstve, radikálnu digitalizáciu (programy Tigrí skok). Financie a expertíza boli namierené do škôl. Školy ako kompenzáciu externej kontroly zaviedli iné systémy hodnotenia. Testami žiakov neznámujú, len im to pomáha vyhodnocovať kvalitu výučby popri vnútornom hodnotení riaditeľmi škôl. Tieto digitálne testy fungujú automaticky online – identifikujú medzery u žiakov a slúžia na porovnanie škôl. Školy dostanú výsledky, napr. graf. Riaditeľ si vie následne na ich základe vyvodiť napr. to, či je niečo v neporiadku s nejakým jeho učiteľom. V roku 2011 sa školám síce dala príliš veľká sloboda, ale školy nemali zručnosti, aby dotvorili kurikulum. Kopírovali preto jedna druhú a skončilo to ako niečo veľmi nudného. V 2014 bola napokon prijatá Stratégia celoživotného vzdelávania 2014-2020, ktorá radikálne zmenila pedagogickú paradigmu – repetitívne učenie sa nahradilo kreatívnym, individuálne učenie kolaboratívnym, na úrovni študentov prešli od ich pasívnej k aktívnej role, aby študenti viac rozhodovali o svojom procese učenia sa, aby tam bola podnikavosť a kreativita, spolupráca, sebariadenie vo vzťahu ku vlastnému vzdelávaciemu plánu. Dnes majú v Estónsku Stratégiu 2021-2035. Digitalizácia už je v pozadí, v popredí je personalizácia, flexibilné vzdelávacie cesty, prístup ku vzdelávaniu, odstraňovanie bariér medzi formálnym a neformálnym vzdelávaním. Stratégie mali dopad na kurikulum – kurikulum sa museli prispôbiť cieľom stratégií. V školách prebiehajú inovácie a univerzity tiež neustále zdieľajú niečo inovatívne so školami. T.č. napr. 25 škôl s podporou zo strany univerzít aj firmami prichádza s inšpiráciami a inšpirujú ďalej – je to projekt zdola. Kurikulum nemôže držať krok s technológiami, napr. drony neboli v pláne a dnes sa už využívajú pri výučbe. Ale v Estónskom kurikule to napísané nie je. Estónsko sa posúva od Lehrplanu (čo by sa malo prebrať, čo by mali učители učiť) smerom k výsledku, t.j. k tomu, čo by mali žiaci vedieť – prispôbujú sa tomu učebnice aj testy. Je prítomná spolupráca sektorov – tlak na to, ako má vyzeráť kurikulum. Uvedomujú si, že kurikulum v digitálnej sfére zabezpečuje metadáta, t.j. že každá aktivita žiakov môže byť zaznamenaná – môže to byť nový spôsob využitia umelej inteligencie pre analýzu učenia. Už t.č. začali s klasifikáciou výsledkov, aby mohli byť použité pre účely mapovania a strojového učenia – tím vedie Mart Laanpere. Ide o flexibilnú infraštruktúru vzdelávacích ciest. V Estónsku taktiež vznikla organizácia zo zástupcov aktérov, ktorá nespadá pod žiadne ministerstvo. Do digitalizácie škôl investovali násobne viac prostriedkov ako iné štáty (40-50 mil Eur v rokoch 2014-2015) – bola to suma vo veľkosti 2/3 zo štrukturálnych fondov. Majú plne automatický test digitálnych kompetencií – vzorka 5 % škôl je vybratá ako náhodná – školy, keď sú do nej zaradené, nemôžu z toho cúvnuť. Týždeň neskôr oproti testovacím školám si ho môžu urobiť aj iné školy. A čo pomenúva samotné Estónsko, že mu chýba? Dizajnové myslenie, agilné fungovanie a participatívna tvorba kurikula.

Švajčiarsko

Podobne náročnú a kvalitnú školu, akú má Švajčiarsko, má možno len Izrael. Kľúčové momenty sú autonómne školy a učители. Riaditeľ je

zodpovedný, má peniaze a iné prostriedky. Učители sú tí, ktorí musia mať absolvované vzdelávanie. Gymnaziálny učiteľ má väčšinou len jeden predmet – je to najskôr špecialista, ktorý dobre rozumie svojmu odboru, až potom didaktik. Až ¼ učiteľov matematiky má napr. PhD. Majú potom ale aj vysoké ciele, chcú sa dostať ďaleko. Spoločenské postavenie učiteľa má vysoký kredit. Nie je to top povolanie, ale má veľmi dobrý status a aj akceptáciu zo strany rodičov.

Kanada si stanovila základné kompetencie, odišla od požiadaviek medzinárodných organizácií a začala riešiť to, čo reálne chcú zamestnávateľa. Ide o veľmi konkrétne kompetencie – čítanie a práca s textom, písanie, používanie numerických operácií, ústna komunikácia, schopnosť premýšľať. Nie sú to len vágne všeobecné pojmy, ktoré si nevieme predstaviť. Sú to dispozície poznania, komunikácie, logiky, osobnostného rozvoja, s ktorými sa rodíme a vieme ich celoživotne rozvíjať. A Kanada ich aj naozaj rozvíja celoživotne. Nemajú popísaných 150 kompetencií, ktoré by mali rozvíjať. Ale majú tieto základné kompetencie, ktoré sú presne rozpísané do šiestich úrovní. Podobne ako Rada Európy v rámci rozvoja úrovni vychádzali v Kanade pri reforme z teórie intencionality.

Kanada

BONUS: Rada Európy

Z dielne Rady Európy pochádza jediný model, ktorý učители v rámci rozvoja kompetencií aj prijali, a to naprieč celým svetom. Európsky referenčný rámec pre

cudzí jazyky. Ovplynul dokonca aj podobu maturitných skúšok a zamestnávateľa ho tiež akceptujú. Na CV si preto ľudia píšú úroveň týchto jazykových kompetencií. Rada Európy sa veľmi snažila previesť svoje know-how aj do materinského jazyka, ale nepodarilo sa jej to. Referenčný rámec podľa modelu z dielne Rady Európy je náročné vytvoriť. Nemôže ho tvoriť ktokoľvek. Rada Európy ho tvorila 40 rokov, participovala na ňom celosvetovo celá svetová lingvistická obec. V roku 2000 bol vydaný Spoločný Európsky referenčný rámec pre cudzie jazyky, ktorý bol preložený do všetkých jazykov. Desať rokov trvala implementácia. Bolo to dobre spracované kurikulum, s dlhým časom na implementáciu. Príručka pre tvorbu a implementáciu pluringválnych a interkultúrnych kurikul z roku 2013 je k dispozícii.

Příklady dovednosti a překážek na úrovni školy

Zde uvádíme nejčastější překážky, možnosti a dovednosti, jak překonávat bariéry na úrovni školy. Bariéry a možnosti byly zjištěny během projektu.

Bariéry

Nedostatečné povědomí o naléhavosti.
Nepochopení reformy, její vize a cílů.
Nejasná terminologie.
Touha zůstat v komfortní zóně.
Nedostatečná nebo nekoordinovaná podpora v rámci území směřující k vedení škol.
Nepřijetí změny paradigmatu ze strany učitelů napříč všemi obory, tj. změna pohledu a odpovědnosti za žáky a jejich vzdělávání.
Obavy rodičů dětí.
Nedostatek prostředků, které jsou k dispozici např. z fondů EU, ale nejsou využity na podporu škol/aktivit s dopadem na školské subjekty.
Nedostatek důvěry v probíhající inovace ve školách v regionu.
Nedostatek teoretické a odborné podpory.
Dlouhodobé systémové selhání při řešení problémů vzdělávání (administrativní zátěž, nízký status učitelů, podfinancování).
Nedostatečné povědomí o principech změny.

A co podporuje překonávání bariér?

Práce s vizí, školami, konzultace pro celý tým i jednotlivce, společné plánování rozvojových kroků, spolupráce s průvodcem.
Společné budování kultury školy – dlouhodobé vyjasňování společného chápání celého procesu z pohledu všech zúčastněných stran.
Dlouhodobé společné diskuse na půdě školy, ujasnění si, jaký bude mít dítě prospěch.
Spolupráce s organizacemi, které podporují další vzdělávání a rozvoj pedagogických pracovníků, na základě analýzy potřeb.
Sdílení s ostatními školami, učení se od sebe navzájem.
Respektující komunikace s rodiči, budování důvěry mezi všemi zúčastněnými stranami.
Aktivní práce s obavami, zejména pedagogických pracovníků.
Podpora učitelů – počáteční školení, dlouhodobá mentorská podpora, průběžná supervize a podpora při pohovorech, kvalitní vzdělávání učitelů propojené s praxí.
Možnosti práce s dostupnými kompetenčními rámci nebo podpora školám při jejich vlastním vytváření.
Dostupná podpora v oblasti teorií a vědeckého přístupu..

Reinforcement

Reinforcement – Posilnenie udržania kultúry zmeny

Mnohé organizácie investujú veľa času a energie do budovania potrebných vedomostí, túžby a schopností, aby bola zmena úspešná, ale prehliadajú posledný prvok – posilnenie kultúry zmeny. Po dokončení zmeny majú organizácie tendenciu okamžite prejsť na ďalšiu úlohu. Výsledkom je, že snahy o posilnenie sú často nedostatočné a očakávané výsledky sa nemusia nikdy dostať. Aby zmena priniesla očakávané výsledky v priebehu času, musí sa aktívne udržiavať. Posilnenie je posledným prvkom, ktorý je veľmi dôležitý. Zatiaľ čo uskutočnenie zmeny je ťažké, udržanie zmeny v dlhodobom horizonte je ešte ťažšie. Je totiž v ľudskej povahe vrátiť sa k tomu, čo poznáme. Nové výskumy mozgových funkcií naznačujú, že sme fyziologicky nastavení na návrat do najpohodľnejšieho a najznámejšieho stavu. Posilnenie predstavuje vnútorné a vonkajšie faktory, ktoré slúžia na udržanie zmeny. Posilnenie udržania kultúry zmeny zahŕňa zámerné činnosti ako sú uznanie, odmeny a oslavy spojené s realizáciou zmeny, ako aj vnútorné uspokojenie človeka s dosiahnutými výsledkami.

KLÚČOVÉ OTÁZKY

Aké faktory zabezpečia, že reforma bude trvalá a že sa ľudia nevrátia do vychodených kolají?
Existujú faktory, ktoré by tomu boli schopné zabrániť?
Do akej miery sme stimulovaní k tomu, aby sme zmenu a novú kultúru udržali?
Nakoľko cítime zmysluplnosť pokračovať v reforme?
Ako sa bude sledovať pokrok a úspech?
Ako budeme eliminovať negatívne dôsledky?
Kto je zodpovedný za posilňovanie kultúry zmeny?
Ako bude zabezpečená spätná väzba ohľadom reformy?
Ako bude zabezpečené udržiavanie výkonov, ktoré sa podarilo dosiahnuť?
Kto bude v tejto fáze za čo zodpovedný?
Rešpektuje reforma politický cyklus, aby udržateľnosť zmeny bola podporená dlhodobjšie?
Ako si vzájomne môžeme pomôcť, kooperovať a spolupracovať?

Počas realizácie projektu vyvstali nasledovné úvahy o role Stálych konferencií v procese pokračujúcej kurikulárnej reformy v jednotlivých krajinách, ako aj o ďalších potenciálnych krokoch v rámci pokračujúcej nadnárodnej ČR-SR spolupráce

Spolupráce na půdě Stálých konferencí

- Stále konference v národním kontextu jako prostor pro:
- vyjasnění koncepcí a dalších kroků
- zahájení dialogu o naléhavosti
- vytvoření transparentní platformy pro konstruktivní diskusi o procesu transformace kurikula
- vzájemné učení a růst
- identifikaci odborníků (mezinárodních i z členských organizací)
- konstruktivní kritiku (pojmenování překážek, ale také návrhů na jejich řešení)
- obhajoba zájmů dětí ve smyslu dopadu a úspěchu pro všechny
- transformace kurikula v kontextu celoživotního učení
- kladení otázek pro naplnění principů řízení změn (např. směřování ke sjednocující vizi, vedení koalice, určení, která úroveň systému by byla pro další kroky v systému nejužitečnější a pod.)
- zachování kontinuity osvědčených řešení

POTENCIÁL ČR-SR SPOLUPRÁCE

- vytvorenie spoločnej rady expertov
- spoločné vzdelávanie v oblasti riadenia zmien
- výmena príkladov dobrej praxe s možným pepojením na európsky vzdelávací priestor
- spoločný zber dát na území ČR i SR

Kto je kto

LEKTORI:

Jozef Ondáš

Jozef Ondáš je absolvent Prírodovedeckej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach. Po krátkom pôsobení na UPJŠ našiel svoje uplatnenie vo Východoslovenských železniarňach v oblasti informačných technológií a ich uplatnenia v riadení podniku, výroby a ekonomiky. V rokoch 1990 až 2011 sa podieľal na založení a riadení IBM Slovensko, SAP Slovensko, T-Systems Slovakia a Košice IT Valley. Podporoval klientov pri návrhu a realizácii obchodných a marketingových stratégií, v riadení a zefektívňovaní business procesov, v riadení projektov business process reengineeringu, v riadení manažmente, controllingu, celopodnikových systémov riadenia a v umiestňovaní ich produktov a služieb na trh (Time-To-Market, Go-To-Market business modely). Jeho celoživotnou prioritou je podpora vzniku a rozvoja Východného Slovenska a jeho silnou kompetenciou je riadenie zmeny. V oblasti vzdelávania sa angažuje v záujme vytvoriť systémovým prístupom ku zmene podmienky na to, aby každé dieťa zažilo radosť a nadšenie pri vzdelávaní a budovaní svojho jedinečného potenciálu. Link: <https://www.linkedin.com/in/jozef-ondas-99268711>

Michaela Horváthová

Michaela Horváthová je medzinárodná odborníčka na vzdelávanie, ktorá sa zameriava na budúcnosť vzdelávania a zručností v digitálnom veku a štvrtej priemyselnej revolúcii. Pôsobila ako konzultantka v OECD, UNICEF, IB a vo viacerých inštitúciách verejného, súkromného a neziskového sektora. Má rozsiahle skúsenosti s tvorbou učebných osnov a reformou pre zručnosti a kompetencie 21. storočia, vzdelávacími výstupmi, hodnotením a meraním. V súčasnosti je spoluzakladateľkou a riaditeľkou pre vzdelávanie v spoločnosti Beyond Education - francúzskom edtech startupe, ktorý vyvíja a poskytuje online kurzy pokrývajúce kompetencie 21. storočia pre študentov vo veku 13 až 21 rokov.

Tracy Burns

Ředitelka výzkumu Národního centra pro vzdělávání a ekonomiku ve Washingtonu, DC. Na pozici byla vyslána z Ředitelství pro vzdělávání a dovednosti OECD. V minulosti expertka v Mezinárodní komisi pro budoucnost vzdělání UNESCO. Vydala řadu publikací, např. „Vzdělávání dětí 21. století: Emoční pohoda v digitálním věku“.

LEKTORI:

Marco Kools

Marco Kools je analytik a projektový manažer v oblasti vzdelávania na Ředitelství OECD pro vzdelávání a dovednosti. V současné době vede několik projektů na podporu implementace politik, mimo jiné ve Vlámckém společenství Belgie, v Irsku, Lotyšsku, Moldavsku a Novém Jižním Walesu (Austrálie). Specializuje se na různé oblasti vzdělávací politiky, včetně efektivní tvorby a implementace politik, hodnocení a evaluace a (škol jako) učících se organizací. Marco se nedávno vrátil do OECD po dvouletém působení v laoské pobočce UNICEF, kde působil jako manažer pro vzdelávání v rámci projektu Partnerství pro posílení vzdělávacího systému v Laosu. Předtím pracoval v OECD s jednotlivými zeměmi, jako je Nizozemsko, Lotyšsko, Švédsko a Wales (Velká Británie), na podpoře jejich školské reformy. V letech 2005-2012 pracoval Marco pro UNICEF na Šalamounových ostrovech, v Laosu a ve výzkumném centru UNICEF Innocenti v Itálii. Předtím působil v oblasti vzdelávání v Nizozemsku, kde v roce 1999 zahájil svou kariéru jako středoškolský učitel. Je držitelem několika titulů, včetně doktorátu v oboru veřejné správy, titulu MBA a bakalářského titulu v oboru pedagogických věd.

Mart Laanpere

Profesor matematiky a výpočetní v techniky na Škole digitálních technologií Tallinnské univerzity, zakladatel Centra pro vzdělávací technologie. Spoluautor národního testu digitální kompetence, učebnic Informatiky pro estonské školy a digitálních nástrojů pro učení a hodnocení. Byl členem řídicí skupiny pro Estonskou strategii celoživotního učení 2020.

Juraj Hromkovič

Juraj Hromkovič je od januára 2004 profesorom informačných technológií a vzdelávania na Katedre informatiky ETH Zürich, kde je zodpovedný za magisterský program Lehndiplom Informatik venovaný vzdelávaniu učiteľov informatiky. Vyštudoval informatiku na Univerzite Komenského. Bol hosťujúcim profesorom na Univerzite v Paderborne, na Univerzite Christiana Albrechta v Kieli a na RWTH Aachen. Jeho výskumné a pedagogické záujmy sú zamerané na informatické vzdelávanie, algoritmicizáciu zložitých problémov, teóriu komplexnosti s osobitným dôrazom na vzťah medzi determinizmom, náhodnosťou a nedeterminizmom. Jednou z jeho hlavných aktivít je písanie učebníc, ktoré sprístupňujú komplexné najnovšie objavy a metódy študentom a praktikom. V roku 2001 bol zvolený za člena Slovenskej akademickej spoločnosti. S cieľom zaviesť predmet informatika do školského vzdelávania založil v roku 2005 Centrum pre informatické vzdelávanie. Od roku 2010 je členom Academia Europaea.

Beth Havinga

Výkonná riaditeľka European Edtech Alliance a EdSAFE AI Alliance. Predsedkyně poradního sboru Kids. Digilab.Berlin. Hlavní delegátka Německa v Evropském výboru pro Standardizace Interoperability pro technologie učení a Edtech. Zakladatelka konzultační firmy, 2 startupů, spolupracovala v mnoha zemích na rozvoji digitální struktury a strategie.

Kto je kto

EXPERTI A PROJEKTOVÝ TÍM SK:

Daniela Čorbová

Daniela sa venuje školskému právu, právu duševného vlastníctva, strategickému vyjednávaniu, participácii a manažmentu zmeny ako PROSCI Change Manager Practicionaire. Je riaditeľkou neziskovej organizácie LIPANA, n.o. a koordinátorkou Stálej konferencie aktérov vo vzdelávaní. Vyštudovala Právnickú fakultu Trnavskej univerzity v Trnave, kde pôsobila aj ako členka akademického senátu. Počas štúdií pracovala pre Slovenský helsinský výbor pod Vysokým komisárom OSN pre utečencov. Absolvovala odbornú stáž na Odbore európskej integrácie Ministerstva zahraničných vecí SR. Popri štúdiu v univerzitnom programe MPA v belgickom Leuvene sa zamerávala na verejnú správu pôsobila 6 mesiacov v Európskom parlamente ako asistent holandského poslanca vo Výbore pre občianske práva a slobody. 2 roky pracovala ako euroúradník na Odbore regionálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja so zameraním na Európsky sociálny fond. Pracovala tiež ako vyšší súdny úradník pre civilný senát Okresného súdu Košice I, v advokácii a v pozícii odborníka na Úrade splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti. Je členkou Monitorovacieho výboru pre Program Slovensko 2021-2027.

Adrián Čorba

Vyštudoval Ekonomickú univerzitu so zameraním manažment, marketing. Profesne sa dlhodobo zaoberá finančným, procesným a projektovým manažmentom, change manažmentom a finančným korporátnym poradenstvom na Slovensku a v zahraničí. Oblasť vzdelávania sa začal venovať v roku 2015. Bol a stále je viacnásobným členom Rady školy pri viacerých školách, je členom SKAV SK, pomáhal rozbehnúť projekt School To Go (škola umožňujúca Ukrajinským deťom odídencom online štúdium) v súlade s EÚ kritériami, je zakladajúcim členom neziskovej organizácie Lipana, n.o. tvoriacej východziu platformu SKAV SK. Má rozsiahle skúsenosti s finančným plánovaním a finančným manažmentom projektov, vrátane projektov Active Citizens Funds, Erasmus +, Velux Foundation a pod. V SKAV SK má na starosti finančnú stránku chodu projektov, manažment projektov/časti projektov, IT stránku projektov, komunikáciu so zahraničím a tvorbu stratégie.

EXPERTI A PROJEKTOVÝ TÍM SK:

Anton Oberhauser

Vyštudoval učiteľstvo chémie a angličtiny na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Lákala ho práca s jazykom a informáciami, preto využil príležitosť získať prax v prekladaní agentúrnych správ do angličtiny v tlačovej agentúre TASR. Napokon zakotvil v odvetví public relations – vzťahov s verejnosťou a médiami. Venuje sa najmä písaniu interných časopisov a vytváraniu komunikačných stratégií v organizáciách. Príležitostne v tejto oblasti aj školí. Rozvíja svoje koučovacie zručnosti podľa metodiky ICF (International Coaching Federation). Vo voľnom čase číta knihy, počúva hudbu, hrá na klavíri, pozerá filmy, píše recenzie a venuje sa dobrovoľníckej činnosti.

Mária Smreková

Mária Smreková študovala fyziku a chémiu na Matematicko-fyzikálnej a Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Počas materskej dovolenky si urobila doktorát prírodných vied. Od začiatku rozvíja koncept medzipredmetových vzťahov v oblasti prírodných vied. Pôsobila na gymnáziách v Dunajskej Stredě, Banskej Štiavnici a ul. Ladislava Sáru v Bratislave. Je spoluzakladateľkou a dlhoročnou riaditeľkou 1. súkromného gymnázia v Bratislave, na Bajkalskej ulici, kde sa integrácii predmetov venujú od roku 1992. Zasadzuje sa za myšlienku úprav v obsahu vzdelávania a prepájania predmetov tak, aby sa rozvíjal záujem žiakov a študentov o poznávanie sveta. Je tiež členkou Hlavnej koordinačnej skupiny ŠPÚ pre kurikulárnu reformu na ZŠ.

Darina De Jaegher

Darina De Jaegher od roku 2018 pôsobí vo vedeckom tíme EDUAWEN EUROPE, ktorý popisuje procesy poznávania a vytvára databázu deskriptorov poznávania a sociálnej interakcie (DaCoSiDe) na medzinárodne najpoužívanejšej kognitívnej škále A1 až C2 SERR. Dvanásť rokov pôsobila v Štátnom pedagogickom ústave, kde zodpovedala za jazykovú politiku Slovenskej republiky a kurikulárne riadenie v danej oblasti. Zastupovala Slovenskú republiku v programoch a projektoch pri Európskej komisii, UNESCO a OECD. Od roku 2008 spolupracuje v otázkach tvorby adaptívneho testovania s Medzinárodným centrom pedagogických štúdií v Paríži (CIEP). Od roku 2010 je externou expertkou Rady Európy. Je autorkou inovatívneho programu FinQ.

Viera Grohová

Viera Grohová vyštudovala učiteľstvo slovenčiny a hudobnej výchovy na Pedagogickej fakulte UPJŠ v Prešove. Metódy výučby hudby rozpracovala v rigoróznnej práci. Istý čas pracovala ako školská inšpektorka. Od roku 1998 pôsobila ako učiteľka na ZŠ v Poprade, neskôr ako riaditeľka ZUŠ a od roku 2009 viedla Spojenú školu na Letnej ulici. Vo svojej filozofii sa zameriava na vzdelávanie, kde je na prvom mieste záujem dieťaťa. Ako priekopníčka myšlienky sieťovania riaditeľov škôl stála v roku 2019 pri zrode Fóra proaktívnych škôl, kde t.č. pôsobí ako jeho predsedníčka. Dnes je aj konzultantkou a metodičkou pre školy pod hlavičkou Štátneho pedagogického ústavu.

Kto je kto

EXPERTI A PROJEKTOVÝ TÍM CZ:

Tamara Kováčová

Vystudovala obor Čeština v komunikaci neslyšících na FF UK se specializací učitelkou a tlumočnickou a následně na FHS v programu Mediální a komunikační studia. Pracovala ve škole pro sluchově postižené jako tlumočnice českého znakového jazyka, zahraniční zkušenosti získávala půlročním pobytem jako dobrovolnice ve škole pro neslyšící ve švédském Orebro a ročním studijním pobytem na International Institute for Sign Languages na University of Central Lancashire (UK) v rámci kterého zkoumala možnosti výuky angličtiny pro neslyšící na principu peer to peer learning v zemích globálního jihu (Indie, Ghana). V minulosti se například jako koordinátorka týmu podílela na tvorbě Referenčního rámce pro znakové jazyky a Popisu Českého znakového jazyka podle CEFR v rámci projektu realizovaného NPI ČR. 9 let pracovala pro EDUin, kde měla na starosti například advokační aktivity v podpoře otevřeného vzdělávání a iniciativy Vzdělávání především. 10 let je členkou expertní komise pro vzdělávání při Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel, kde se věnuje především advokačním aktivitám. Od roku 2019 pracuje jako manažerka advokačních aktivit pro Stálou konferenci asociací ve vzdělávání.

Jiří Kulich

Biolog, pedagog, metodik, orientuje se na vzdělávání pro udržitelnost, environmentální výchovu a globální rozvojové vzdělávání. Je ředitelem Střediska ekologické výchovy SEVER a členem SKAV, členem výboru Síť středisek ekologické výchovy Pavučina a místopředsedou Výboru pro vzdělávání Rady vlády pro udržitelný rozvoj. Zabývá se tematikou kurikulární reformy z hlediska jejího kompetenčního pojetí, průřezových témat a nadoborových přístupů, kompetenčními rámci a vývojovými kontinui v oblasti vzdělávání pro udržitelnost. Je spoluautorem vývojového kontinua kompetencí k environmentálně a sociálně odpovědnému jednání v rámci projektu CIVIS (2019). Zabývá se rovněž tematikou propojování formálního a neformálního vzdělávání. V praxi se věnuje vzdělávání učitelů, metodické činnosti ve vzdělávání pro udržitelný rozvoj, tvorbě krajských a národních koncepcí a strategií v oblasti vzdělávání pro udržitelnost. Spoluorganizoval 11. světový kongres environmentální výchovy (2022) a odborně garantoval některé jeho části.

**Tomáš
Kuba**

Vystudoval kybernetiku a řídicí techniku na FAV ZČU, celoživotně se zajímá o techniku a o vzdělávání dětí. Mnoho let působil mimo školství v roli IT konzultanta, kde většinu doby pomáhal tvořit strategické dokumenty. Špatná zkušenost se školkou jeho syna ho přivedla k waldorfské pedagogice. V roce 2013 spoluzaložil soukromou waldorfskou školu v Plzni, na které dodnes působí jako učitel. Je členem vedení Asociace waldorfských škol ČR a zástupcem AWŠ ČR ve Stálé konferenci asociací ve vzdělávání (SKAV). Aktuálně spojuje všechny nabyté zkušenosti ve spolupráci na revizi českého školství. Vedle toho je aktivní v Jednotě školských informatiků a pomáhá s implementací výuky informatiky a digitálních kompetencí v českých waldorfských školách.

**Bořivoj
Brdička**

Jako jeden z prvních v České republice pomáhal zavádět digitální technologie do výuky, dlouhodobě působil na Pedagogické fakultě UK, podílel se na vzniku Strategie digitálního vzdělávání (2014) nebo na revizích rámcového vzdělávacího programu (RVP ZV) pro oblast digitálního vzdělávání a průřezových témat. Orientuje se hlavně na digitální a mediální gramotnost. Je členem JŠI, SKAV, Národního kabinetu ICT SYPO, tvůrčí skupiny pro průřezová témata (NPI ČR), tam se věnuje oblastem souvisejícím s digitální kompetencí, mediální výchovou a digitálním wellbeingem. Je dlouholetým propagátorem vzdělávacích technologií a duchovním otcem Učitelského spomocníka Portálu RVP (<http://spomocnik.cz>), který přináší našim učitelům aktuální informace o vývoji tohoto oboru.

**Silvie
Pýchová**

Profesně začínala jako překladatelka z francouzštiny a učitelka na gymnáziu, později pracovala jako odborná referentka v Domě zahraniční spolupráce a získala zkušenosti s koordinací evropských programů ve vzdělávání (eTwinning, Euroguidance). V letech 2010–2016 zastávala pozici předsedkyně správní rady EDUin, tam také vedla sekci vzdělávacích programů. Od roku 2010 do roku 2022 působil jako ředitelka SKAV, kde od roku 2013 rozvíjela společně s dalšími iniciativu Úspěch pro každého žáka. Roku 2020 stála u zrodu Partnerství pro vzdělávání 2030+, kde nyní působí na pozici programové manažerky. Její odbornost je kariérové poradenství, v roce 2012 spoluzaložila neziskovou organizaci Centrum kompetencí, která do ČR přinesla švýcarskou metodu CH-Q Mapování kompetencí. Od roku 2020 je členkou Rady vlády pro nestátní neziskové organizace a od roku 2021 předsedá Výboru pro EU, poradnímu orgánu RVNNO. Je spoluautorkou knížky Kariérové poradenství na každý pád a autorkou knihy rozhovorů Úspěch pro každého žáka.

**Petra
Kepřtová**

Je profesí sociální a speciální pedagožka s učitelkou praxí na základní škole. Tam začala hledat cesty, jak podporovat v rozvoji všechny děti, být dětem průvodcem na jejich cestě za poznáním a pozorovat, jak nakládají se zodpovědností za vlastní učení. Tuto zkušenost pak přenesla do lektorské a mentorské činnosti v rámci organizace JOB. Jako mentorka a lektorka se podílela na projektu Growth Mindset zaměřeném na podporu růstového myšlení prostřednictvím formativního hodnocení. V současnosti společně s kolegy prozkoumává roli průvodce, který dlouhodobě provází školy jejich rozvojem. Od 1.1. 2023 je ředitelkou SKAV.

ODKAZY

<https://docs.google.com/document/d/1Wf6jShBtXg02aKJYg6S10CDLrf0mMCJ9/edit?usp=sharing&oid=115188003219037100844&rtpof=true&sd=true>